

Naročnina lista: --
Celo leto . . . K 12.—
Pol leta . . . 6.—
Četrť leta . . . 3.—
Mesечно . . . 1/20
Naj Avstrije: ----
Celo leto . . . 15.—
Posamezne številke
-- 16 vinarjev. --

STRAŽA

Inserati ali oznanila
se računajo po 18 v.
od 6 redne petivrstice:
večkratnih oznanilih velja
— popust.
„Straža“ izhaja v po-
deljek in petek popoldne.
Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnništvo: Maribor
Prešernova ulica 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti
vsak dan od 11.—12. ure dopoldne.

Slovensko - hrvatski tabor na Bizeljskem.

Bizeljsko, 13. majnika.

Kakor je bilo pričakovati, je včerajšnji shod (12. maja) krasno uspel. Najlepše vreme, pod milim nebom v sredi krasnega majnika, v bujnem zelenju, ob velikanskem navdušenju, ki potegne s silo za seboj tudi takšne, ki bi imeli polževo kri. Polagoma se vzdigajoč prostor ob cesti je bil srečno izbran. Opuštim podrobnosti, ki so več ali manj običajne pri vseh shodih in omenim le glavne vtise. Dr. Korošec in tovariši so bili navdušeno sprejeti in s cvetjem obsipani. Kakšno navdušenje je vladalo med udeleženci, si lahko predstavljate, če pomislite, da je bilo med temi skoraj polovica Hrvatov in od teh se je treba učiti takih zunanjih prekipeljavajočih prizorov.

Meja ob Sotli — padla.

Zborovali smo skupno z brati Hrvati. Prišlo jih je na stotine in stotine iz raznih krajev preko Sotle k nam. Zbrali smo se za umetno mejo, ki so jo ustvarili naši protivniki, za Sotlo. Ta meja je včeraj padla. Našli smo se skupaj Slovenci, Hrvati in Srbi, vsi prožeti jednega mišljenja, vsi prešinjeni enega ideala in ta je: svoboda in ujedinjenje. Hrvati in Slovenci so si v bratski edinosti in v svetem jugoslovanskem navdušenju podali roke drug proti drugemu in si prisegali, sveto prisegali, da se hočejo podpirati drug drugega v sveti borbi proti skupnemu sovražniku.

Seidler se boji Hrvatov.

Po brežiškem okrajnem glavarstvu je naznanil vitez Seidler načelstvu Slovenske Kmečke Zveze, ki je naznanila shod politični oblasti: „Shod se dovoljuje pod pogojem, če na zborovanju ne bodo nastopili Hrvati kot govorniki.“ Tako hoče vitez Seidler praktično po svojih okrajnih glavarjih izvrševati že naznanjeni program: ločiti Slovence od ostalih Jugoslovancev.

Hrvati so iz sto in sto grl ta dan glasno in s prekipeljavajočim navdušenjem izjavili: **S Slovenci skupno živimo, s Slovenci skupno umremo!**

Hrvati prihajajo.

Ko so bratje onstran Sotle izvedeli, da se bode vršilo na Bizeljskem veliko zborovanje največje organizacije štajerskih Slovencev, je šel klic od sela do sela: **Pojdimo čez Sotlo!** In prišli so iz bližnjih in daljnih krajev. Iz Zagreba je krenil proti Sotli velik broj akademične omladine ter mnogo odličnih zastopnikov in meščanov. Prišle so vrle in dišne Zagrebčanke. Ko so se Hrvati in Hrvatice vozile na okinčanih vozovih skozi slovenske vasi in kraje ob Sotli, n. pr. skozi Dobovo, Kapele, Sušico itd., so jih naši ljudje pozdravljali, kakor pozdravljajo mesta svoje rešitelje. Sijajni slavoloki, zastave, cvetje, vse prav vse je pozdravljalo došle brate in sestre iz Hrvatske. Cela pokrajina se je odela v svečano obleko. Od vseh strani so doneli klici: „Živili Hrvati! Dobrodošli!“ Popoldne so prihajale iz sosednjih zagorskih brd ogromne množice naroda. Na stotine in stotine hrvatskih seljakov iz Klanjca in Kraljevca in sosednjih župnij je prihitelo med Slovence. Vodili so jih hrvatski oo. frančiškani in domači duhovniki. — Ljudstvo je bilo v narodni noši in je na pohodu proti Bizeljskemu pevalo navdušene narodne pesmi.

Zborovalec nad 6000.

Zborovalec je bilo gotovo nad 6000. Hrvati so celo trdili, da jih je bilo 7000—8000. In z lic vseh je

odsevala radost nad tem velikim svečanim dogodkom. Slovenci so bili od vseh strani. Zastopani so bili okraji: brežiški, celjski, kozjanski, šmarski, sevnjski, laški in rogaški. Celo iz Kranjske je bilo večje število mož in mladeničev.

„Dom skupni nam zgradite!“

Pri vrodu na zborovalni prostor je bil veličasten slavolok z napisom: „Dom skupni nam zgradite!“ Tukaj so se zbrali bratje Hrvati, da pričakajo dohod načelnika Jugoslovanskega kluba, dr. Korošca. Ko se je razglasila naredba okrajnega glavarstva, da Hrvati ne smejo govoriti na shodu, se niso mogli vzdržati in sklenili so, da se morajo na vsak način slišati njih pozdrav in njihove želje.

Pozdrav Hrvatov dr. Korošcu.

Ko se je pripeljal načelnik Jugoslovanskega kluba s svojimi tovariši pred slavolok, ni bilo viharnega pozdravljanja in veselega vsklikanja ne konca ne kraja. Cvetke so deževale na voditelje, tisočere množice pa so mahale s klobuki, z zelenimi in cvetočimi vejicami, robci in zastavicami. Ko je dr. Korošec stopil iz voza, stopil je pred njega narodni zastopnik dr. Zivko Petričič in je nagovoril našega voditelja hrvatsko približno tako-le:

„Prijetelji in tovariši! Prišli smo, da vas pozdravimo na teh posvečenih tleh. Došli smo, da slišimo vašo moško besedo, da nas učvrstite za nadaljno borbo za naše narodne ideale. Bratski nam slovenski narod, uprav sedaj preživljaš težke čase, ko se dviga tujec in napenja vse sile, kako bi nas ložje razdvojil. Ne bojte se! Slovenski narod ni sam. Krug njega stoji složni Hrvati in Srbi, ki hočejo neustrahovano vztrajati ob strani svojih bratov Slovencev. Ne razrušljiva je naša vez, to je sodba vsakega posameznika, to je sodba nas vseh. Mi prisegamo zvestobo slovenskemu narodu do poslednjega diha . . .“

Nepopisno navdušenje je nastalo, ko je končal navdušeni hrvatski govornik. Navdušenja prekipeljavajoče klicanje se je prekinilo šele, ko je stopila pred dr. Korošca hrvatska mladenka, gđ. Mrzjak iz Brodovca, ki ga je pozdravila v imenu Hrvatice in mu izročila velik venec z narodnimi traki. V imenu prisotnih avstrijskih Srbov je nagovoril dr. Korošca akademik Milan Popovič, ki je povdarjal, da je današnji dan tem veličastnejši, ker so se zbrali tromeni bratje ravno v času, ko nas hočejo naši protivniki razdvojiti. Hrvati in Srbi nikdar ne bojo zapustili bratov Slovencev. Naša skupna borba vodi do zajedničke zmage. „In zopet ni bilo veselega vzklikanja ne konca ne kraja. Na tisoče Hrvatov, Slovencev in Srbov pa je zapelo pesem: „Ljubimo Te naša dike!“

Dr. Korošec se zahvaljuje.

Dr. Korošec je odgovoril: „Mili moji! Drago nam je, da ste prišli. Današnji dan je za Slovence zgodovinski dan, ker bodo naši neprijatelji uvideli, da je ni sile, ki bi nas mogla razdvojiti. Mi moramo vztrajati, da zmagamo v vsiljeni borbi, ker se ne damo razdružiti. Današnji dan se zavedamo, da hočemo skupno se dalje bojevati za skupno svobodo. Nemoj napenja vse sile, da bi nas še naprej vladal, a vsak trud mu je zaman, ker Slovenec noče več držati hrbita, po katerem bi Nemec prispel do Jadrana. Mi se hočemo boriti do končnega osvobojenja.“

Po teh besedah je zadonela pesem: „Hej Slovenci!“ in ljudstvo je odšlo pred ovenčan govorniški oder.

Otvoritev tabora.

Zborovanje je otvoril točno ob 3. uri popoldne domači župnik č. g. Rudolf Raktelj. Z lepim pozdravom je nagovoril prisotne ter je predlagal za predsednika domačega župana g. Josipa Jarežiča. Predsednik je predstavil uradnega zastopnika ter je veselo pozdravil došle poslance Jugoslovanskega kluba, hrvatske narodne zastopnike in tisočero množico slovensko-hrvatskega ljudstva. Zaklical je: „Dobrodošli nam na bizeljskih tleh!“

Dr. Korošec govori.

Na oder in narodne zastopnike je kar deževalo samega cvetja, ko se je pojavil na govorniškem odru dr. Korošec. Izvajal je:

„Dragi jugoslovanski narod! Danes zjutraj smo sprejeli od vlade obvestilo, da naši dragi bratje Hrvati in Srbi ne smejo govoriti na tej naši skupščini. (Viharni klici: Vlada pozablja, da se tudi mi tučemo razumeti med seboj. Danes so Hrvati pokazali, da med nami ni Sotle. Mi hočemo, da se združimo. Preganjati nas hočejo, a mi se preganjanj ne strašimo. Vlada zmeša, a jugoslovanski narod ostane. Staro pravilo je, da okradeni preganjajo tatove.“

Med Nemci se podpira umetna jeza in besnost, Nič se nam ni bati. Izgubiti nimamo itak ničesar. Dosedaj smo bili samo sluge in tlačani Nemcev.“ Dr. Korošec govori tako, da imaš veliko veselje ob taki priliki gledati obraz vladnega zastopnika. Vlada je prepovedala, da bi smeli Hrvati kot govorniki uradno nastopiti, prvi udarec dr. Seidlerja v brezparlamentarni dobi. Prav je omenil dr. Korošec, da hoče vlada pritisniti ključavnico in pečat na usta Jugoslovancev, a na njih sra ga ne more pritisniti, ta čutijo in kipijo tem silneje. Nepopisno navdušenje, klici in ploskanje ob teh besedah. Ko je dr. Korošec končal, je nastal nepopisen trenotek: Cvetje je deževalo po zraku, trobojnice so zmagovito zavihrale in narod je prekipeljavajočega navdušenja zapel: „Oj Slovani, še živijo!“ Bil je to trenotek, ki je mnogim izvalil solze veselja. Pero pa tega veličastnega trenutka ne more opisati . . .

Pozdrav Slovenk.

Pred dr. Korošca je stopilo odposlanstvo mladenk iz Št. Petra pod Sv. gorami. Mladenka je z lepim nagovorom izročila načelniku Jugoslovanskega kluba prekrasen lovorov venec, prepleten s slovenskimi, hrvatskimi in srbskimi traki. Ganjen je sprejel dr. Korošec venec in je naglašal, da ima ravno jugoslovansko ženstvo veliko zaslugo pri zmagi jugoslovanske misli.

Bizeljske in brežiške Slovenke.

Sedaj so stopile na oder zastopnice bizeljskih in brežiških Slovenk in so izročile dr. Korošcu več tisoč kron kot dar za gradnjo slovenske šole v Mariboru.

Dr. Jankovič govori.

Navdušeno pozdravljen je nastopil nato deželni glavarja namestnik dr. Jankovič. Poljudno je razložil pomen in potrebo jugoslovanske deklaracije. Ideja jugoslovanstva ni nova. Slovence, Hrvat in Srbi so že od nekdaj se skupno borili. Pozival je ljudstvo,

naj ne veruje lažem naših narodnih nasprotnikov. Končal je s klicem: Živela Jugoslavija in jugoslovansko pleme!

Govor dr. Benkoviča.

Državni poslanec brežiškega okraja dr. Benkovič nam je risal in kazal rane, ki jih seka vladni sistem tu in onstran Litve v gospodarskem oziru v naše živo jugoslovansko telo. Naš spas more biti samo: mir brez aneksij, brez odškodnin in samoodločba narodov.

Govorniki so želi burno odobravanje, tako da si človek nehote ob taki priliki misli, da, kdor ni ob takih vnebovpijočih razmerah za Jugoslavijo, bi mu treba bilo puščati s krampom, kakor pravi narodni pregovor.

Hrvat govori.

Dasiravno je vlada prejovala Hrvatim iz bahovine govoriti, imeli smo vendar hrvatski govor — Dalmatince g. profesor Cherubin Šegvič, tajnik Starčevićeve stranke prava iz Zagreba, se legitimizira kot tostranski Hrvat. Ko je predsednik naznanil, da bo govoril Hrvat, je nastalo tako oduševljenje, da je trajalo mnogo časa, predno je govornik prišel do besede. Govoril je s tisto znano hrvatsko pesniško navdušenostjo, kateri je še primešal dalmatinskega ognja. Imaš prijetni občutek, kakor če vidiš, da kdo hudobnega fantalina pošteno lasa, tako je govornik očesal Nemce in Madžare. Vse se je iz srca smejal in bo ubogalo nasvet govornikov, ki ga je dal iz zakladnice slavnega Zrinskega: Ne zaupaj Nemcu in zimskemu solncu!

Resolucije.

Med splošnim navdušenjem sta bili sprejeti naslednji resoluciji:

1. Narodni jugoslovanski tabor na Bizeljskem dne 12. maja 1918 jednoglasno sklepe: Neomejeno zupanje Jugoslovanskemu klubu na Dunaju, osobito njegovemu načelniku dr. Korošcu, in ga prositi, da nadalje vztraja v borbi za osvobodjenje naroda Hrvatov, Slovencev in Srbov v čvrsti slogi z bratskim češkim narodom.

2. Protestira proti poizkusu vlade, da razdvoji Slovence od Hrvatov in Srbov, ter končno ugovarja proti izdajalskemu nastopanju Stadler-Pilarijeve struje, ki so na pomoč našim narodnim neprijateljem se odrekli bratov Slovencev.

Tisoče in tisoče rok se je dvignilo v zrak in priseglo boriti se za svojo svobodo in samostojnost. S pesmijo „Lepa naša domovina“ je bil zaključen ta veličastni, zgodovinsko velepomembni tabor ob Sotli.

Bizeljčani so brate Hrvate bratski pogostili. Pobratimija med Slovenci, Hrvati in Srbi se je slavila v pozno noč. Naše bratoljubje je slavilo ta dan veličastno zmago.

LISTEK.

Jugoslavija Jugoslovanom

(Dajle.)

Na Srednjem Štajerskem so leta 1910 našli Slovencev:

v okraju	uradno	resnično število
Gradec mesto	1.140	20.290
Voitsberg	204	3.496
Gradec okolica	389	9.190
Weiz	140	1.147
Hartberg	1	317
Feldbach	6	1.205
Lond	269	4.183
Lipnica	3.525	6.690
Radgona	3.290	6.349
skupaj	8.964	52.867

Na Gornjem in Srednjem Štajerskem so nam torej vzeli na papirju kar 61.292 duš. Toda pomisliti je treba, da so to število dognali v onih krajih prebivajoči Slovenci sami; šteti so torej samo taki Slovenci, ki se niso pozabili svojega slovenskega rodu, a drugih, ki so že popolnoma potujčeni, je najmanj toliko. Pa tudi otroci teh 61.292 bodo brez izjeme že ponemčeni; zato bodo že poskrbele nemške šole, ker slovenskih ni. Kaj pa je nemška šola za slovenske otroke, vidimo posebno na Spodnjem Štajerskem, kjer so voditelji Nemcev skoro sami sinovi slovenskih staršev, med temi celo sinovi očetov, ki so nekda stali v prvih slovenskih vrstah. Zato se pač ne smemo čuditi, da so nas našli na Štajerskem leta 1910 le 409.000, v resnici pa nas je najmanj 500.000.

Avstrija in Nemci.

Duh, ki dandanašnji prevladuje med avstrijskimi Nemci, pride do svojega najpristnejšega izraza na nemških Volkstagih. Naš list ima to zaslugo, ki si jo je pridobil za Avstrijo, da skrbno in pazno zasleduje protiaustrijskega duha, ki kraljuje na ten zborovanjih in se raznašuje na ulice in ceste. Kajpada nam naša slavna cenzura preprečuje naša mirna, stvarna vodila: sine ira et studio. Pogostne bele lise v naših predalih pričajo o tem, kako naš prijatelj cenzor drži svojo protektorsko roko nad temi žalostnimi pojavi strastnega vsenemštva, kakor da bi s tem bila žalostna zadeva spravljena s sveta, če se zakrije širši javnosti. Vrh tega naša slavna cenzura krivo pojmuje Seidlerjevo prepoved o hujškanju proti Nemcem. Če se zapiše samo to, kar nemški nacionalci in radikali govorijo in počenja na svojih shodih, to še vendar ni nobeno hujškanje. To je samo pričevanje o resnici. Če pa resnica bode v oči, naj si zmanejo oči tisti poklicani državni činitelji, ki so jih dozdaj tako skrbno in plašljivo zapirali pred pojavi in dejanji politikujočega avstrijskega vsenemštva. Ni pa dokaz ne previdnosti ne modrosti in tudi ne pogumnosti, če se tistega, ki opominja in kaže na nevarnost, vdari po prstu ter se mu zamašijo usta.

Z zadovoljstvom zaznamujemo dejstvo, da se že tudi iz nemških krščanskih krogov pojavljajo glasovi proti vedno bolj se razširjajočemu vsenemškemu in protiaustrijskemu duhu v naši državi. Tako piše „Grazer Volksblatt“ z dne 15. majnika: „Avstrijski Nemci se sedaj nahajajo na razpotju. Na delu se elemente, ki izkoriščajo zlovoljnost in jezo med Nemci, da popolnoma odkrito razvijejo Schönerejev prapor in da uprizorijo velikopotezno agitatorično delo za preosnovitev Avstrije v nemško zvezno državo. Politično veroizpovedanje teh ljudi se pač glasi enostavno: Avstrija mora zopet priti k Nemčiji. Franko Stein je v seji državnega zbora dne 15. maja 1918 izjavil: „Nam je vseeno, ali je dinastija in avstrijska država ali je ni. Nasprotno, mi imamo eno upanje in eno željo, da bi bili vendar enkrat rešeni iz te države, da bi prišlo vendar enkrat od tega, do česar naravno mora priti: do razsula te države, da bi avstrijsko nemško prebivalstvo moglo v bodoče v miru živeti izven te države, pod slavnim okriljem Hohenzollerncev.“ V teh dneh razburjenja in vrenja, ko se nahaja Avstrija pred novimi, velikimi in nerešenimi vprašanji in je vojna povečala notranje težkote, dvigajo prvoboritelji nemške iredente ponosno svoje glave, si prizadevajo, da bi vodo splošne nevolje napeljali na svoj mlin, silijo povsod v ospredje ter vrisikajo od veselja, če se na Volkstagih govori zelo ostro. Prav nič ne zakrivajo, da jim v tem soparnem ozračju cvete pšenica ter da je vznemirjenje med nemškimi Avstrijci postalo njihov najboljši zaveznik. Ne more se se pregledati, koliko zmešnjav je povzročila ta agitacija, vendar ostane obžalovanja vredno, da vodje nemškega ljudstva nimajo toliko poguma, da bi odkrito in prostodušno izjavili, da nas loči od teh ljudi nepremostljiv prepad ter da je prav v lastnem interesu Nemčije, če se ohrani samostojna Avstrija. Schönere si je svoj čas napravil za svoje sledeče veroizpovedanje, katero je ravnotako priprosto, kakor je ono Mohameda, in ki je izraženo v besedah: Naš edini bog je Bismarck — in jaz sem njegov prerok!

Odkritosrčne besede „Grazer Volksblatta“ razkrivajo rak-rano, na kateri sedaj boleha Avstrija. Duh, proti kateremu se obrača graški krščansko-

cialni list, je razpenjal svoja temna krila tudi nad nemškim Volkstagom v Mariboru preteklo nedeljo. Zlasti govornik s Tirolskega, nek dr. Mayer, je govoril proti avstrijski dinastiji. Bismarck je bog vse nemcev, njegov prerok pa ni več samo Schönere — marveč njegovi preroki so vsi nemški Volksrati in vsi govorniki na Volkstagih in vsi tisti nešteti nemški zagrizenci, ki zahtevajo samonemško Avstrijo. Avstrija ne bo ozdravela prej, dokler ne bodo mnogi glavnemu vsenemškemu zmaju strte vse njegove rane.

Šestnajsti maj v Pragi.

Dne 16. maja je poteklo 50 let, odkar so položili Čehi temeljni kamen svojemu narodnemu gledališču (divadlu). Pred 50 leti se je zbralo ta dan v Pragi okoli 250.000 ljudi, Čehov in slovanskih gostov. Slovesnega spreveda, ki je trajal dve uri, se je udeležilo 60.000 oseb v lepi narodni noši. Pozdravnih telegramov je prišlo do 500. Dr. Sladkovsky, eden izmed voditeljev češkega naroda, je imel vpricho tisočere množice pod milim nebom velik govor, v katerem je med drugim rekel: „Raduj se, dolgo potrto srce češko; raduj se srce bratov naših Slovanov! Zarja nadepolnega dneva je napočila, narod naš se je vzbudil v novo dejansko življenje. Se mi preteklo 25 let, kar je bila navada, da so naš narod polagali k mrtvim. Ali glejte! Kako slavno stojimo danes po učenih mojih, ki jih čisla ves omikani svet. Omika je podlaga narodnega življenja. Prva stopinja do nje so bile narodne šole, druga gledališče. Mi na Češkem smo imeli čase, ko je bil naš materni jezik pregnan iz uradov, iz sol in še celo iz cerkve. Čez 200 let je narod po svoji lastni moči vstal iz groba.“ Pri slovesnem obeudu, pri katerem je bilo 490 gostov, imel je prvi sedež oče Palacky, njemu na desni je sedel — grof Clam-Martinić (!?), na levo grof Ivan Harach. Prvo napitnico je govoril slavni starček Palacky rekoč med drugim: „Ko sem pred 40 leti prišel v Prago, nas je bilo rodoljubov še tako malo, da bi pokopala, če bi se zbrali v eni hišici in bi se podrla njena streha, ves narod češki. Včerajšnji dan pa je pokazal, da bi dandanes ne bila ena streha zadosti — danes bi se moralo že celo nebo razrušiti, da bi nas vse pokopalo, ali pokopalo bi z nami vred naše sovražnike.“ Drugo napitnico je posvetil junaški branitelj češkega prava dr. Rieger „kroni sv. Vavla“, povdarjaje skupnost Češke, Moravske in Slezije, in mlo se oziraje na Slovakijo, kjer tudi biva češki narod. Kot zastopnik Slovencev je spregovoril dr. Vošnjak, ki je opisal težavno stanje Slovencev, katerim pa kaže češki narod, kako treba pogumno zahtevati svoje pravice. Končal je z značilnimi besedami: „Češki narod je kakor Moizes udaril v trdo skalo in iz skale je privrel čisti vir bratovske ljubezni in vzajemnosti, ki raste in se širi čimdalje bolj, nam na radost, a na strah naših neprijateljev.“

Ta zgodovinski dan so obhajali včeraj Čehi zopet z veliko slovesnostjo. S ponosom so lahko zrlji na 50letno delo na polju narodnega življenja. Te zgodovinske svečanosti dajejo tudi Slovencev pogum, da nadaljujemo delo za narodni napredek. Koliko so napredovali Čehi v 50 letih! Tudi nas Slovencev ni treba biti sram narodnega napredovanja od časa slovenskih taborov do dobe jugoslovanskega zedinjenja. Praškega slavlja so se udeležili tudi Slovenci, zlasti je bila častno zastopana Ljubljana. Jugoslovanski klub je poslal posebno deputacijo.

Kranjska.

Na Kranjskem, v deželi, kjer je komaj 5 od 109 Nemcev, je deželni predsednik Nemec, ki niti dobro slovenskega ne zna, dočim so okrajni glavarji skoro brez izjeme tudi Nemci. Predsednik deželnega sodišča v Ljubljani je Nemec, in enako tudi predsednik okrožnega sodišča v Novem Mestu. Slovenski sodniki se zapostavljajo in porivajo v stran, a na njih mesta se nameščajo Nemci. Voditelj finančnega ravnanstva v Ljubljani je seveda tudi Nemec, ki skrbi od svoje strani zato, da dobe najboljša mesta zopet le Nemci. To v deželi, kjer Nemcev takorekoč niti ni, izvzemši Kočevje.

Ljudsko šolstvo je sicer slovensko, toda med tem, ko Slovenci v Mariboru, Celju, Ptuj ali Celovcu še mislijo ne smejo na šole v materinem jeziku, mora kranjska dežela na ukaz dunajske vlade vzdrževati za ljubljanske Nemce nemške šole, ki jih obiskujejo tudi otroci mnogih, od Nemcev odvisnih staršev.

Ravnotako imajo kranjski Nemci svoje gimnazije v Kočevju in v Ljubljani, med tem ko je ljubljanska realka sploh popolnoma nemška, dasiravno jo obiskuje večina slovenskih dijakov. Tako je torej poskrbljeno, da se ne izgubi niti en kranjski Nemec, med tem ko se izgublja na Koroškem in Štajerskem leto za letom na tisoče Slovencev v nemškem morju.

Goriška.

V pokneženi grotiji goriško-gradiščanski je dve tretjini Slovencev in samo ena tretjina Italijanov. A vzlic temu imajo Italijani večino v deželnem zboru in deželnem odboru in deželni glavar je Italijan.

Mesto Gorica je šlo po zadnjem ljudskem številu 30.955 prebivalcev in sicer 10.782 Slovencev, po-

tem 14.838 Italijanov in 3236 Nemcev. Vzlic temu niso imeli Slovenci v mestnem svetu nobenega zastopnika, pač pa so imeli Nemci dva zastopnika. Toda v resnici je v Gorici najmanj 14.000 Slovencev in namoo tu požrli zopet več kot 3000 duš. To dokazujejo pa zopet sledeče številke:

Od 30.955 leta 1910 v Gorici prebivajočih ljudi je bilo rojenih v Gorici 13.489, v slovenskih, oziroma jugoslovanskih okrajih 9286, v drugih slovanskih okrajih 1763, v italijanskih okrajih 3550 in v nemških okrajih 2967. Vzlic temu, da je torej bilo od navzočega prebivalstva rojenih v slovenskih okrajih 11.049 ljudi, so vendar našli v mestu le 10.782 Slovencev! To pač pove dovolj, kako so Italijani delali proti nam s pomočjo svojih vrednih nemških bratcev!

Dasi je Gorica občana okoliinotoli od slovenskih krajev in je večina prebivalstva slovenskega pokolenja, vendar Slovenci nimajo v mestu prav nikakih pravic. Imeli so tam sicer lepo razvito šolstvo, toda morali so si vse to vzdrževati sami. Po hudih bojih so sicer dobili v mestu svojo gimnazijo, a vlada je vendar posvečala svojo glavno skrb nepotrebnim nemški gimnaziji. Tudi slovensko moško učiteljsko, ki je bilo premeščeno iz Kopra v Gorico, je vlada zelo zanemarjala. Žensko učiteljsko pa je bilo nemško. V deželnem odboru je bila večina uradnikov Italijanov, dasi je v deželi dve tretjini Slovencev (54.516) in le ena tretjina Italijanov (89.970). Tudi v gospodarskem oziru se podpira v glavnem italijanski in zanemarija slovenski del dežele.

Sedaj pa, ko je dežela vsled vojne uničena in razrušena, so Nemci osnovali posebno društvo, ki je mu namen pokupiti razrušene slovenske domove, jih nanovo sezidati in na njih naseliti — Nemce! Slovence pa naj gre s trebuhom za kruhom.

(Dajle prihodnjic.)

Po nemškutarski mariborski polomiji.

Poročali smo že, da je bil nemški Hetztag v Mariboru minulo nedeljo prava polomija. V resnici bi se morali Nemci sramovati, da vzlic tolikemu bobnanju in agitaciji niso spravili vkup več kot 500 pravih zborovalcev. 500! A še to število je vzeto preje previ-soko, nego prenizko. Seveda, ako štetjejo zraven tu-di ženske, ki jih je prignala na Glavni trg nadoved-nost, in otroke, ki so zasedli Marjino soho, potem bi se utegnilo to število povišati na 1000. Toda pravih zborovalcev ni bilo 500. In to število so nagnali sku-paj iz Spodnje in Gornje Stajerske, iz Koroške, iz Kranjske vse do Adrije, kakor je rekel župan dr. Schmiderer. Da iz cele Južne Avstrije niso mogli s-praviti vkup več kot toliko ljudi, je najbolji dokaz, kako daleč proč od nemških hujšakačev a la Ambro-žič, Mravlag in drugi je nemško ljudstvo. Mi mora-mo le obžalovati, da je tudi župan dr. Schmiderer, ki je veljal dosedaj za pametnega moža, zasel v to družbo.

Dr. Mravlagova „razkritja.“

V resnici niti ni vredno, da bi se поблиže ba-vili z dr. Mravlagovimi izjavami. Denuncijantstvo, neresnica, obrekovanje in natočevanje, to so argu-menti, s katerimi operira. Tako je bilo na vseh dose-danjih Volkstagih, kjer je nastopil kot govornik ta sin slovenskega očeta iz Slovenskih gor in tako je bilo tudi na mariborskem Hetztagu. Ponavljal je tu-di to pot že stokrat pregreto neresnico, da hočemo raz-rušiti monarhijo. Kdor noče resnice, mora pač govo-riti neresnico, a ko bi dr. Mravlag in tovariši ne smeli več neresnično govoriti, bi tudi ne imeli nika-kega sredstva več proti nam, sploh ne bi več mogli prirejati svojih Volkstagov.

Dr. Mravlag kar ne more pozabiti, da so bile naše leta 1914 aretirane žrtve hitro izpuščene iz za-porov. Novo je bilo „razkritje“, da je 11 čeških pol-kov pobegnilo k sovražniku. Dr. Mravlag je tudi na-tančno, da so od vojnih posojil podpisali Nemci 90% in Slovani 10%. Mi smo prav radovedni, od kje ima dr. Mravlag te natančne podatke: ako bi pa ti podat-ki bili resnični, bi to le dokazovalo, da Slovani niso bili med vojnimi dobičkarji in torej tudi niso mogli podpisovati vojnih posojil. Če so Nemci posneli sme-tano, pač ne morejo zahtevati od Slovanov, da dajo še maslo! Spravil se je tudi na ljubljanskega kneza in škota dr. Jegliča, očitajoč mu drzno neresnico, da je pozval svojo duhovščino, naj dela za jugoslovansko državo, za razrušenje monarhije. O dr. Korošcu pa pravi, da je izjavil v Zagrebu, da vprašanje di-nastije bodoče jugoslovanske države še ni rešeno. Tu se neha pač vse in edini argument, ki bi ga še morda dr. Mravlag razumel, bi bila — leškovka!

Posebno dobrodošlo kost je imel v aferi Pivko. Pivko se danes ne more braniti in zato ga lahko ob-rekujejo. Dr. Mravlag priznava, da so se slovenski vojaki borili hrabro, a mi se za priznanje dr. Mrav-laga zahvalimo in ga odklanjamo. Naši vojaki ga ne potrebujejo. Toda tudi tu je dr. Mravlag rekel, da se ima za to hrabrost zahvaliti le okolnosti, da strup veleizdaje še ni predril v vse sloje slovenskega ljud-stva. Ko bi bila vojna izbruhnila nekaj let pozneje, bi bili imeli tudi mi češke pojave. Tu je pri dr. Mrav-lagu očitvidno govorila slaba vest. Zanimivo je, da dr. Mravlag to pot ni nič grozil z nemško veleizdajo kakor na vseh prejšnjih Volkstagih. Nasprotno se je to pot sprebrnil in podal slovesno izjavo, da so Nem-ci veleizdajalci le na jeziku, dočim so v sreči patriot-ije, med tem ko so Slovani patriotje na jeziku in ve-leizdajalci v sreči. Toda ta izjava avstrijskega patri-otizma vsenemško-lutrovski „Marburgerci“ očitvidno ne ugajala in zato jo je zatajila!

Vojvodina Parma.

Neki profesor Mayer iz Inomosta je rekel, da se že govori o tem, da se osnuje iz južne Tirolske in drugih italijanskih krajev Avstrije vojvodino Par-ma. Toda Nemci bodo skubali dobro nemško juho, ki jo bodo morali požreti na Dunaju. Tirolei pa so že dovolj spoznali „Dank vom Hause Österreich.“ To-li-ko poročja „Marburgerca.“ Več tudi mi ne smemo po-ročati. A menda sta si to pot dr. Mravlag in prof. Mayer razdelila ulogi...

Dr. Schmiderer in Slovenci.

Bilo bi pogrešeno, če bi prezrli neko izjavo žu-pana dr. Schmidererja. On je namreč rekel, da bi Slovincem, ki so živeli z Nemci stoletja v miru in slogi, ne bilo nikdar padlo na misel, da bi zahtevali raztrganje Stajerske; ta misel da jim je bila vcep-ljena od zunaj. Toda kako sta v resnici izgledala ta mir in ta sloga? Da, dokler je Slovenec bil srečen, ako je smel biti hlapec pri nemškem gospodarju, dok-ler je slovenski kmet mirno dajal desetino in hodil na raboto k nemškemu grajščaku, je bilo razmerje med Slovenci in Nemci res idealno — za Nemce nam-reč. To vse do tedaj, ko je bil višek sanj, do katerih se je povzpел Slovenec — k. k. Amtsdienner. Todi ti časi so minuli! Nočemo biti več samo hlapci nemš-kih gospodov, ne samo tlačani nemških grajščakov, ne uradne sluge nemških predstojnikov, pač pa ho-čemo možnosti, da bomo tudi mi mogli postati gospo-

dje, grajščaki in uradni predstojniki. Ker pa nas pri vsem tem ovirajo Nemci, hočemo proč od Nemcev in zahtevamo svojo lastno jugoslovansko državo. vsa ta misel pa se je rodila v nas samih in je ni bilo treba zanesti med nas šele od zunaj. Tako je, gospodine župan in nič drugače!

Mesto enega so jih videli osem.

Da nemško in nemškutarsko časopisje laže da se kar kadi, vemo vsi že davno. Toda rekord je na vsak način dosegel „Deutscher Montag“, ki je naštel 7—8000 ljudi na Volkstagu. Človeku se zdi naravnost neverjetno, kako je mogoče tako lagati! Mi ponovno povdarjamo: Ako štejemo tudi ženske in otroke, je bilo na zborovanju kakih 1000 ljudi.

Heil — Pfui!

Marijino soho so zasedli soloobvezni otroci, ki so imeli posebno nalogo, da vpijejo „Heil!“ To nalo-go so tudi prav pridno vršili. Ko je dr. Mravlag o-menil dr. Korošca, so vpili „reditelji“ spodaj „Pfui“, otroci na sohi pa so kričali — „Heil!“ Ti klici so prevpili one spodaj. Tako so torej dr. Korošca pro-slavljali na nemškem Volkstagu v Mariboru s „Heil“-klici.

Zastave na Glavnem trgu.

Ob desetih predpoldne je bilo na Glavnem trgu še komaj par zastav, a tik pred zborovanjem je ven-dar več hišnih gospodarjev pod pritiskom izobesilo zastave. Toda takoj po zborovanju so te zastave zo-pet izginile. Enako je bilo tudi po večini drugih ulic. Tudi o tem si more vsakdo napraviti svojo lastno sodbo.

Germanstvo, Slovanstvo, Vzhod in Balkan.

Pri Köselu v Kemptenu je 1917 izšla knji-ga: „Germanentum, Slaventum, Orientvölker und die Bal-kanereignisse“, obsega 322 strani, a spisal jo je ne-imenovani „Austriacus Observator“, ki se v knjigi da spoznati kot pristaš nemške krščanske o-socijalne stranke Luegerjevega kova. Knjiga je bila dotiskana že leta 1915, pa jo je slavna cenzura doslej držala pod klopio. Kaj je za pravo našla v knjigi nevarne-ga, ni lahko umeti, menda to, da o turški kulturi o-stro sodi in pa da privoščiti tudi Slovanom prijazno besedo, kar je seveda že velik greh. Pri tej zakasne-losti je ne le marsikaj stopilo iz „idealnega v realni red“, kakor se pisatelj izraža, marveč stopa prav o-stro v ospredje tudi kontrast med pisateljevimi ideja-mi in realno sedanostjo ter dobiva ravnokar potrdi-lo naziranje onih pesimistov, ki pravijo, da je pri avstro-ogrski vladi vsak dober nasvet v prilog tlač-nih narodov — bob v steno.

Neznanemu pisatelju radi priznavamo njegovo dobrohotnost napram nam in mu v marsičem radi pri-trdimo, vendar v glavnih točkah je njegovo delo za-grešeno. Prostor nam ne dopušča, da bi se natanč-neje pečali z vsemi problemi, ki jih skuša pisatelj rešiti, in tudi slavna cenzura nam ne bi dovolila, da označimo svoje stališče v raznih vprašanjih, ker re-snica je sedaj poslana na neprostovoljni dopust. Ome-jimo se na to, da opozorimo na tri temeljne napake, na katerih bolega ta knjiga: 1. Fantastičen ideali-zem, ki premalo računa z dejansko realnostjo; 2. kriv-e premise, vsled katerih se pogrezavajo v pesek ta-di dobri in resnični posledki; 3. nezadostnost kon-kretnih predlogov.

1. Idealizem v neidealnih rečeh.

Kakor Jules Verne-ov roman „Potovanje na me-sec“ se berejo balzama polni hvalospevi nemške kul-ture in načrti bodočega mednarodnega bratstva, le-žal, da nam knuta sedanosti daje močno čutiti, da smo še vedno na zemlji, in posamezni odstavlki včas-i naivno idealnega pisatelja zvenijo kot trpka ironi-ja. Njemu se zdi popolnoma jasno in neovržno (stran 32), da Nemčija in Avstrija podajata balkanskim na-rodod bogatstvo občečloveških kulturnih elementov, da si z njimi po svoji volji in po svojem duhu ustva-rijo narodno kulturo, dočim nam dejanski ne privošč-ijo niti ljudskih, kamoli srednjih ali visokih šol!

Jugoslovane pisatelj zelo visoko ceni, ker bi naj tvorili most med Zahodom in azijskim Vzhodom. Kaj ne, lepa naloga, svetovnozgodovinska naloga!! Misel ni nova, v naših časopisih in knjigah se je z-lasti iz verskega stališča že nešteto krat povdarjalo, da Hrvati in Slovenci tvorimo most, ki bi naj pre-mostil zvezoč propad med zahodno in vzhodno cerk-vijo, pa se nam je potem to zamerilo in proglasilo — kot srbofilstvo, zdaj nam pa nemški pisatelj odkazu-je enako ulogo še na širji podlagi. Toda če si stvar ogledamo v dnevi svetlobi realne sedanosti, zgine ta most kot fata morgana. Koga pa naj veže in druži ta most? Pred Srbi nas svari kakor pred tistim, ki ga nas naj Bog varuje. Ali s Turki? To ulogo odkazu-je pisatelj Madžarom in Bulgarom radi krve so-rodnosti. Ali z Bolgari kot Slovani? Kaj pa če se ne-kega dne skregalo nemški in madžarski diplomatje z Bolgarijo, potem bomo zopet preganjani radi bolgaro-filstva! Ali naj sporočamo Vzhodu, kako sijajno dob-o se nam godi pod blaženim solncem vsenemškega

gospodstva? Mi Slovenci tvorimo samo most do Ad-rije, ki je vendar manj kakor most do neizmerne a Vzhoda, pa hoče nemštvo do Adrije le čez naše gro-bove! Saj nam je Seidler sam nedavno napovedal na-rodno smrt, ker delamo napotje Nemcem do Adrije. Mi bi torej kot „most“ do Vzhoda, mogli na podlagi tisočletne izkušnje sporočiti Vzhodu le tužni Memento mori — Danes meni, jutri tebi!

Hvaležni smo pisatelju, da je odkrito priznal lo-jalno zvestobo Hrvatov in Slovincem v dnevi hude preskušnje. Na str. 75 piše doslovno: „Kaj bi pač iz Nemčije bilo, če bi bili sicer združeni nemškodržav-ni in avstrijski Nemci, a bi manjkali slovanski polki Nemčije in Avstro-Ogrske, ali bi stopili celo na nas-protno stran?“ „Postavili so se zvesto pod nemške in avstrijske zastave v zaupanju, da se jim potem iz-polnijo opravičene želje. In sedaj? Brezstidno nam kličejo Dantejeve besede: Lasciate ogri speranza — justite vse upanje! Dočim so Nemci nedavno zaradi odstopa nesposobnega ministra takoj odpovedali slu-žbo državi in dinastiji, je jugoslovanska lojalnost prestala uprav nadčloveške preskušnje. In plačilo za to? Ko bi pisatelj sedaj pisal svojo knjigo, bi mesto optimizma moral izliti žolč najhujšega ogorčenja. Pi-satelj se dotakne skandaloznih dogodkov leta 1914 (str. 74). Med tem so iz Dunaja poslali komisije, ki so se lahko poučile o razmeran na slovanskem jugu. In uspeh? Edino Weissa so odpravili, pa ga za to povsili in mu dali priložnost, da na Dunaju nadal-juje svoje „uspešno“ delo zoper Slovence. Mesto da bi vlada obsodila to nezaslišano zlorabo uradnih ob-lasti in dala zadoščenja, je nasprotno minister Czer-nin indirektno vse to pohvalil, jugoslovane in Čeha proglasil za izdajice in vse zasluge v sedanji vojni pripisal le Nemcem in Madžarom. Seidler pa je še to spopolnil! Kako srčno ginjaivo je zatorej brati pisa-televo zagotovilo, da je Avstrija pravna država, ki jamči malim narodom obstoj in razvoj, ko bo tudi v Albaniji upeljala red in pravico ter odprla vrata zla-temu nebu!

2. Krive premise.

Vkljub vsej dobrohotnosti nam je pisatelj te-le dnjige vzgled, kako težko se Nemec, opojen s Fich-tejevo jaz-filozofijo in Nilzschejevim nadčloveštvom povspne do stališča, ki bi bilo tudi drugim sprejem-ljivo. Precejšnjo mero naivnosti v čitateljih predpo-stavljajo njegove refleksije o vzroku in glavnem kriv-cu svetovne vojne. Tu je odveč vsaka beseda. Celo ozračje je bilo nasičeno z netivom za svetovno vomo in kdo ga je največ znosil, ve vsak otrok. Po našem pisatelju bi bil glavni vzrok v „črni sarajevski ne-delji.“ Kakor da bi se v enem mesecu dali izvršiti o-ni velikanski aparati, s katerimi se je nastopilo na vzhodu in na zahodu mesec dni pozneje!

Pisatelj sam nam nehote kaže glavnega kriv-ca, ko govori o „pomikanju politične evropske osi od zahoda proti sredini.“ Treba pač precej otročje na-ivnosti, če kdo veruje, da se bo to „zasukanje osi“ izvršilo brez škripanja in pokanja.

Konečno je knjiga „Germanentum, Slaventum“ je predelana izdaja znane brosure Berlin—Bagdad s to razliko, da naš pisatelj pomakne cilj že prece-dalje, celo do Pekina. Ves ta ogromni svet naj bo torišče nemške kulture in moči. In potem se pisatelj huduje, če druge države nasprotujejo temu velepotez-nemu nemškemu načrtu! Kak zmisel ima potem vse lepo besdičenje o pravicah in slobodi narodov. Z neizprosno logiko sledi iz te premise, da so nemš-ki narodi le „kulturni gnoj“ in poraben vojni materi-aj za velikonemške cilje. Pri Pekingu ne bodo ob-stali ti cilji, šli bodo naprej čez Japan in globoki Ti-hi ocean proti Ameriki. Potem seveda ni mogoč sve-tovni mir, ampak neizogibno je vsaj vsako stoletje mesarsko klanje in z njim vse nadloge, ki jih sedaj čutimo. Ali je v tem od pisatelja toli hvalisani na-predek arijske kulture? Pisatelj tudi nikakor ne mi-sli na trajni mir in razoroženje, nasprotno, on je iz-razit zagovornik militarizma, za katerega bi naj v bodoče še več žrtvovali kakor smo doslej. Kaj še ne-ki hoče več?

Pisatelj hoče dalje za vsako ceno ohraniti dua-lizem in vodstvo dveh narodov: Nemcev in Madža-rov, seveda si predstavlja to vodstvo v mehkih roka-vicah. Zveza z Nemčijo pa mora postati še bolj tes-na (str. 201). V praksi pomeni to sužnost vseh dru-gih narodov. Ne, mi odklanjamo vsako vodstvo in tu-di mi ne maramo komu vsiljevati svojega vodstva enaki z enakimi, slobodni s slobodnimi. Dovolj smo stari in izkušeni, ne potrebujemo vodstva, najmanj tistega, ki že radi odstopa enega ministra odreče lo-jalnost kroni in državi.

Ne, na teh premisah ni mogoča tista bodočnost Avstrije, ki si jo pisatelj obeta (str. 98): pustiti na-rode, da kolikor največ razvijejo svojo narodno po-sebnost ter tako vso svojo moč zastavijo za sijaj in procvit celote, marveč vleklo se bo naprej kakor ka-ča „jene niederträchtige Politik der Unfähigkeit, die die Sicherheit des eigenen Volkstums in der Inferiorisierung anderer Völker sucht“ (str. 98).

3. Glede praktičnih nasvetov

nas pred vsem zanima, kako si pisatelj predstavlja rešitev jugoslovanskega vprašanja. Severna Srbija, Črnagora, Bosna, Hercegovina in Dalmacija se na-združijo s Hrvatsko, a pod madžarsko hegemonijo. Z Dalmacijo se že začne cincanje: južna Dalmacija

na j pače z ostalimi hrvatskimi deželami pod Stefanovo krono, severna pa doli do Sibenika pod Avstrijo. Ker je severno od Dalmacije zopet Hrvatska, bi torej kos cislitanske Dalmacije stal kakor osamljen otok med zemljani onostranske polovice! V največji zakregi je pa zastran Slovencev, ne ve, kam bi nas dojal. Najprej se mu zdi primerno, da se tudi Kranjska, Koroška in Štajerska — slednji dve do Drave — priklopijo Hrvatski in podvržejo Stefanovi kroni. S tem, da bi dobili katoliški Hrvatje in Slovenci premoč nasproti pravoslavni Srbstvu, dinastija in država pa bi imeli v njih trdno zaslombo, in da se poslednje doseže, bi morale Bosna-Hercegovina, Dalmacija in severna Srbija za nekaj časa ostati pod vojaško upravo! Solnčna Goriska s Trstom in Puljem bi pa morala ostati kot odprta pot nemštvu do Adrije, torej izročena na milost in nemilost nemštvu. Res, sijajne obljube za naš procvit! A kmalu se mu rodijo pomisleki, da bi s tem bila preveč povečana onostranska polovica na škodo Nemcev (kakor da so naše dežele nemška last!), pa zmisli, da bi se ta izguba dala nadomestiti z zahodno Ogrsko, ki bi se naj priklopila Cislitaniji. Ker pa sluti, da bi Ogrci ne bili voljni odstopiti kaj od svojega globusa, pa potrka zopet na velikodušje Jugoslovancev, češ, naj oni nadomestijo Madžarom to izgubo. Nazadnje se mu zdi, da ta amputacija, ki bi bolela kar štiri narode, ni v primeri s ciljem, ki se naj doseže: ohranitev Slovencev, za katere ga je tudi strah, da se potopi v hrvatskemu, zatorej končno pride do sklepa, naj ostane vse pri starem in se Slovincem na Koroškem in Kranjskem naj pomaga z narodnim katastrofom — (nemški hetmani in žandarji, Südmarka in Schulvereine, južna železnica in nemški industrijalni kapital bi že skrbeli za to, da ne bi kje nemško gospodstvo škode trpelo)! Povrh pa nam ponuja (če bomo pridni) zlata jabolka „oplodujoče“ nemške kulture, s katero bomo družili naše jugoslovanske sorojake (pač po svojih v schulvereinskih šolah vzgojenih renegatih).

Če nam tako sijajno perspektivo v bodočnost podajajo dobrohotni ljudje, kaj šele naj pričakujemo od tistih, katerim smo Jugoslovani le izdajice in — psi!

Na podlagi imenovane knjige nam se neodoljivo vsiljuje trdno prepričanje: ali združena in slobodna Jugoslavija ali smrt! Pripravljajo in želijo nam seveda slednje, toda pazijo naj, da se kje v nedolgem času ne obistini izrek: Kdor drugemu jamo koplje, sam vanjo pače.

Država, ki je zgrešila svoj zgodovinski cilj in kratki najpriprostejše pravice svojim narodom in jih naravnost žene v obup, se naj ne čudi, če njena kolesa ne grede naprej. Lepo donečih besed in obljub je dovolj, mi računimo le z dejstvi in ta dejstva potrjujejo „podlo politiko nezmožnosti“ sedanjih naših mogotcev.

Sklepi v nemškem glavnem stanu.

O sklepih, ki so se v nemškem glavnem stanu storili v navzočnosti avstrijskega in nemškega cesarja in vodilnih državnikov obeh držav, piše dunajska „Arbeiter-Zeitung“ dne 14. majnika:

„Predvsem je pač umestno domnevanje, da se je v nemškem glavnem stanu razmotrivalo in odgovorilo na vprašanje o vojnih ciljih. Kako dolgo še bo vojna trajala, je brezdvomno odvisno od tega, kakšni so cilji osrednjih velevalst in sicer sedaj, ko je vojna na vzhodu končana, bistveno od tega, kakšni so cilji Nemčije na zahodu. Kako hoče Nemčija uravnati svoje razmerje do Belgije in ali hoče pridobiti rudnike za železo v francoski Lotaringiji, bo umevno zelo vplivalo na nadaljevanje vojne. Spominjamo se zadnjega govora grofa Czernina; minister je v tem svojem govoru ponavljal svoj govor, katerega je imel že poprej v delegacijah, da hoče Avstrija braniti svoje, kakor tudi „posestno stanje“ svojih zaveznikov, kakor je bilo pred vojno, toda ne bojuje se za nobene imperialistične cilje, ne za lastne in tudi ne za nemške. Avstrijski narodi imajo pravico do tega, da izvejo, ali se je Czerninov naslednik grof Burian držal tega temeljnega načela pri dogovorih v nemškem glavnem stanu. Nujno je potrebno, da se vendar enkrat skličejo delegacije, ter da se poučijo o tem kar se je glede tega vprašanja določilo.

Tudi vprašanje, kakšna bi naj bila bodočnost Poljske, se je bržčas razpravljalo v nemškem glavnem stanu. Znano je, da na eni strani zahtevajo zelo vplivni krogi v Nemčiji „varstvo mej“ na račun Poljske ter da na drugi strani stremijo zelo vplivni avstrijski krogi po personalni uniji med Avstro-Ogrsko in Poljsko. Odločitev glede teh vprašanj se tiče življenjskih interesov poljskega naroda in vse bodočnosti naših odnošajev do poljskega naroda in našega državnega reda sploh. Ne gre, da bi o tem sklepalo samo nekaj diplomatov in generalov; parlamentu in delegacijam se vpliva na to zgodovinsko odločitev ne more zabranjati.

Dogovori v nemškem glavnem stanu zadevajo tudi uravnavo naših bodočih gospodarskih odnošajev do Nemčije. Očividno gre tudi za vprašanje o srednjeevropski carinski in trgovinski zvezi. Poznam je načrt: Avstro-Ogrska in Nemčija si naj medsebojno dovolita carinskih ugodnosti, katere odklanjata dru-

gim državam. Ta načrt ima tukaj kakor tam veliko prijateljev, pa tudi veliko sovražnikov. Ogrski agrarci, kojih zaupnik je sedaj avstro-ogrski zunanji minister, so mu naklonjeni, ker jim hoče odpreti nemški trg; nasprotno se pa bojijo mnoge avstrijske industrijske panoge, da bi bile brez varstva izročene močnejšemu tekmeču nemški industriji. Enim je načrt dobrodošel, ker hoče znižati carinske zidove med nami in Nemčijo, drugi se ga pa bojijo, ker bi nas utegnili obdati še z mnogo višjimi carinskimi zidovi napram vsemu ostalemu svetu. Naj se misli o tem tako ali tako, vsekakor ima pač vsaka tozadevna odločitev zelo velike gospodarske posledice, odločitev, od katere je odvisna vsa naša gospodarska dobrobit, in bodočnost vse naše industrije. Nemogoče in nepojmljivo je, da se prepušča taka odločitev enemu ministru, enemu poslaniku in enemu generalu. Če je še sploh kaj, kar se ne da oktroirati, ne da bi se dotičniki obremenili z najgroznejšo odgovornostjo, je pa to. Če je sploh kaka zadeva, v kateri se ne sme spraviti narodov pred „dokončanimi dejstvi“, je ta. V uri, ko pade ta odločitev, mora biti sklican parlament in govoriti svojo odločilno besedo.

V nemškem glavnem stanu so se nadalje sklenili dogovori glede našega političnega in vojaškega razmerja do Nemčije. Vsebina zavezniške pogodbe bi se naj spremenila (v kateri smeri bi se naj spremenila?). Pogodba iz leta 1879 zavezuje obe državi, da druga drugi pomaga z vso svojo oboroženo silo, ako bi bila katera od teh od Rusije napadena. Kakšne obveznosti bo nova zavezniška pogodba nalagala zaveznicam? Interesi Nemčije se raztezajo čez celi svet. Nemčija upostavlja na Finskem, v Estonki, v Livonski, Kuronski in Litevski nove države, ima mogočno stališče v Turčiji, hoče zopet urediti svoje kolonije v Afriki, vzhodni Aziji in Južnem morju in tja pomnožiti. Ali bi naj bila Avstro-Ogrska tudi po tej vojni zavezana, da bi smatrala celi svet prepregajote interese Nemčije za svoje interese? Ali gre, da bi avstrijski narodi naložili na svoja ramena take obveznosti, ne da bi njih zastopniki imeli tudi priložnosti, da bi o tem izrazili svoje mnenje?

V tej vojni smo spoznali grozovit mehanizem zavezniških pogodb. Avstro-Ogrska je zaradi Srbije prišla v spor z Rusijo. Ker je pa bila Nemčija naš zaveznik, je prišlo namah do vojne med Nemčijo in Rusijo, čeprav Nemčija sama ni bila udeležena pri srbskem sporu. Nemčija je pa bila zopet zaveznica Anglije in na ta način je bila tudi Anglija zapletena v vojno! Na ta način je spor med Avstrijo in Srbijo vsled železnega mehanizma zavezniških pogodb razven svetovno vojno. Ta izkušnja je dala vsem narodom povod, misliti o tem, je-li so zavezniške pogodbe sploh sredstvo, da bi se svetu zasigural mir, ali nimajo temveč le za posledico, da razširijo vsak spor med dvema državama v borbo za moč vseh velesil. Vsled tega se je pojavila misel, da se namesto zavezniških pogodb, ki se obračajo druga proti drugi, upostavi zveza narodov, ki bi naj združevala vse kulturne narode sveta v svrhu skupnega zasiguranja miru, za skupno razsojevanje vseh sporov po obligatorijih razsodiščih: tako bi izgubile vsako veljavo vse ozkejšje zveze. To je oznanil Wilson v svojem znanem mirovnem načrtu, o katerem sta Czernin in Hertling izjavila, da je sprejemljiv. To je grof Czernin sam v svojem znanem obiznem govoru v Budapešti slavil kot bodoči „novi svetovni red.“ Ali je to, o čemer se je sedaj v nemškem glavnem stanu sklenilo, še združljivo s temi načrti?

Ako se Nemčija in Avstro-Ogrska združita v trajno, tesno, politično, vojaško in gospodarsko zvezo, bo storila isto tudi ententa. Zveza bo stala proti zvezi — to je trajna delitev sveta v dva sovražna tabora, tekmovalno oboroževanje po vojni, gospodarski boj in boj za surovine, večna vojna nevarnost. Zveza narodov pa, „liga narodov“ — to je združenje vseh narodov v eno tesno skupnost, odprava sovraštv med narodi, tesna gospodarska zveza vseh držav, mednarodno razoroževanje, razsojevanje vseh sporov med državami ne s pravico sile, ampak s silo pravice.

Cesar Viljem govori.

Pred nekaj dnevi je nemški cesar na povratku iz glavnega stanja posetil rotovž v mestu Aachen, ko se je ravnokar vršila seja občinskega sveta. Pri tej priliki je imel cesar Viljem na mestne odbornike sledeči nagovor:

„Naša ofenziva napreduje dobro. 600.000 Angležev je že nesposobnih za boj, 1600 topov je vpletenih. Francozi morajo povsod prihiteti na pomoč. Sovražniki so hudo prizadeti, saj si pa, tudi niso zaslužili kaj boljšega. Zmaga na zahodu bo izvojevana, a imeti moramo potrpljenje. Milijonske armade ne morejo biti poražene v enem dnevu. Naš cilj bomo dosegli. Opraviti moramo težko delo, toda zato imamo pa tudi dobre kovače. Vzhod smo odprli. Na Krimu dobro napredujemo. Iz Ukrajine so došli v Berolin prvi vlaki z živili. Vsled tega je naša preskrba z živili izboljšana. V Sebastopolu smo vpletili močno in težko natovorjeno trgovsko mornarico. Tam si bomo promet na Črnem morju zopet omogočili. Torej, gre dobro. Veseli me narodno zadržanje tukaj ob državni meji. Razporeženje čet je izborno. Veliko vojakov iz Porenja in tudi veliko iz Aachena sem ogovoril v bolnišnicah in na fronti in jih odlikoval. Sedaj mis-

lim, da je tudi čas, da se otresemo vsega tujega. Vsako francosko pariranje se mora nehati. Govorimo raje naš Plattedeutsch.“

Na bojiščih.

Na italijanskem bojišču razven sovražnih poizvedovalnih sunkov med Brento in Piavo ter krajevnih spopadov na gorah Asolone in Pertica nobenih važnejših dogodkov. Italijanski zračni napad na Kotor je bil brezuspešen; istotako se je ponesrečil poskus italijanskega torpednega čolna vdreti v puljsko пристanišče. V italijanskem kabinetu je prišlo do delne kriza, kajti odstopila sta municijski minister Dallolio in minister za pomorski promet in železnice Bianchi. — Na francoskem bojišču razven boj severno od gorovja Kemmel nobenih važnejših vojnih dogodkov. Gora Kemmel, katero so Nemci zavzeli z ogromnimi žrtvami, se nahaja zopet v sovražni oblasti.

Potopljen italijanski torpedni čoln.

Pred pristaniščem v Puli so te dni potopili italijanski torpedni čoln. — Podrobnosti še niso znane.

Angleški zračni napad na Kotor.

Iz Dunaja se dne 13. maja uradno poroča:

Dne 11. maja popoldne je z bombami napadlo šest angleških letal vojno pristanišče kotorsko. Letala niso povzročila nobenih izgub ali škode. Eno letalo je padlo na zemljo. Njena posadka je bila nepoškodovana in vjeta.

Člani ruske carjeve rodbine v nemški oblasti.

Nemške čete so na svojem prodiranju v južni Rusiji zasedle tudi polotok Krim ob Črnem morju. Zasedle so tudi graščino Djneha južno od Jalte, kjer se je nahajala ruska carica — vdova, mati bivšega ruskega carja Nikolaja, ter tri velike ruske kneginje, katere je stražilo 24 ruskih mornarjev in katere so bile popolnoma odrezane od sveta, se sedaj nahajajo v nemški oblasti.

Boljševiki zasedli Baku.

Iz Carigrada se dne 15. maja uradno poroča: Boljševiki se na topniških čolnih pritegnili ojačenj čez Kaspiško morje iz Turkestana in Astrahana, napadli turške čete pri mestu Baku (leži na polotoku Apšeron ob južno-zahodni morski obali Kaspiškega morja) jih vsled pomanjkanja municije porazili ter zasedli Baku. (V okolici Baku se nahajajo bogati petrolejski izvirkli).

Japonska gospodarica Kitajske.

Japonska vlada bo odposlala na Kitajsko 200.000 mož, da uredi razmere na Kitajskem. Japonska zopet zahteva od Kitajske finančne in gospodarske koncesije. »Times« poročajo, da sta Japonska in Kitajska sklenili vojaško zvezo, katera pa ni nič drugega nego nadoblast Japonske nad Kitajsko.

Jugoslovanska deklaracija.

Dne 25. aprila t. l., na sv. Marka dan, so podali vsi duhovniki kozjanske dekani je sledečo izjavo: Podpisani duhovniki kozjanske dekanije, vedno goreči v pravi, iskreni ljubezni do svojega slovenskega naroda, navdušeni za njegove pravice, neupogljivi v boju za narodne svetinje, prisrčno z zadoščenjem pozdravljamo deklaracijo Jugoslovanskega kluba v državnem zboru z dne 30. majnika 1917 kot prvi korak za uresničenje zaželenih pravic in svobode jugoslovanskih plemen v okviru jugoslovanske države pod žezlom presvite habsburške dinastije. Pridružujemo se ji v polnem obsegu in želimo iz vsega srca, da bi se v kratkem oprostili verig raznarodovalnega, nam krivičnega in sovražnega sistema in da bi se svobodno zamogli razvijati v kulturnem, narodnem, gospodarskem in socialnem oziru. Jugoslovanskemu klubu naša globoka zahvala in naše priznanje za njegove dosedanje velevažne korake in vedno rastoče vspehe! Prepričani o silni potrebi miru s sinovsko udanostjo pozdravljamo vse plemenite korake Sv. Očeta papeža Benedikta XV. in našega presvitlega cesarja Karla I., da se preneha stransko prelivanje krvi in uničevanje vseh vrednot in da

doživimo mir med narodi, po katerem vse koprni in hrepeni. — Marko Tomažič l. r., dekan, in 17 duhovnikov.

Podpisana občina Veličane pri Ormožu se pridružuje jugoslovanski deklaraciji. Slovenci, Hrvatje in Srbi združeni v eno državno telo pod vladjo našega iskrenoljubljenega cesarja Karla, to je edina naša rešitev iz tisočletne sužnosti. Jugoslovanskemu klubu izrekamo svojo iskreno zahvalo za dosedajno neutrudno delo in ga prosimo: Naprej, do uresničenja. — Občinski urad Veličane, dne 9. maja 1918. — Župan in devet odbornikov.

Politične vesti.

Zakaj je grof Czernin odstopil? Da je naš bivši zunanji minister grof Czernin bil natanko poučen o pismu katerega je poslal naš cesar svojemu svaku princu Sikstu Bourbonškemu, potrjuje »Fremdenblatt«. Piše namreč: Izjava, iz katere je bilo natančno razvidno, da se je grof Czernin »spominjal« misije princa Siksta, da je torej vedel o njej, je bila v burnih dnevih meseca aprila očitno prezrta. Naglašala je dejstvo, da je to akcijo uprizoril grof Czernin, jo vodil in pri njej sodeloval s finim odgovornim svetom. Njegov odstop je torej razlagati, kakor se je že poprej opetovano povdarjalo, vsled raznoterosti v naziranjih glede drugih vprašanj, ki so bila med nositeljem krone in zunanjim ministrom in in ki segajo za daljšo dobo nazaj. Ljudje, kojih pogled je globokosegajoč in ki se ne dajo motiti vsled govoric in strasti, niso smatrali zadeve nikoli kot drugačne, kakor je bila tukaj naknadno opisana. To pa bo tudi dandanes, ko na daleč razsvetljajoči dogodki razsvetljujejo pot, po kateri smo hodili, jasno tudi vsem, kojih pogled je bil le na prvorju in ki so bili dostopni vplivom dneva. S tem je pa za široko javnost konec zmot in napačnih razumevanj.

Koliko hiš je bilo v Mariboru ob priliki volkštaka okinčanih z zastavami? Na Glavnem trgu je bilo brez zastav 5, v Gosposki ulici 19, ulica vseu svetnikov 5, Kopališka ulica 4, Cvetlična 26, Studenčna 8, Grajska 5, Tovarniška 9, Freihaus 3, Sodnijska 9, Kaiserfeld 7, Usnjarska 5, Marijina 3, Mlinška 30, Nagyjeva 13, Poštna 2, Quer 4, Sofijin trg 1, Tegetthoffova 39, Vetrinjska 21, Vildenrainerjeva 8, Tkalečeva 7, Črna 4, Tegetthoffov trg 3, Dravska 4, Ključavničarska 3, Cesarska 7, Šilerjeva 6, Grajska (od Gosposke do Šmidererjevega drevoreda) 3, Gledališka nobene zastave, Ženska 4, Stolni trg 7, Šolska 3, Šmidererjev drevored 7, samostanska nobene, Župnijska 4, Ljudski vrt 12, Kasinska 1, Lutrova 6, Kamniška 6, Stolna 3, Traviška nobene, Anina nobene, Rotovski trg 3, Barvarska 1, Cesta v gaj 7, Elizabetna 12, Goethejeva 9, Reiserjeva 10, Bismarckova 3, Carnerijeva 7, Tapeinerjev trg 3, Hilarijeva 1, Vilandova 4, Kolodvorska 2, Kokošinecova 6, Ferdinandova 4, Brandisova 2, Badlova nobene zastave, Jožefova nobene, Evgenova 8, Livačna 11, Koroška 64, Fišerjeva 6, Flosarjeva 7, Seitzerhof 4, Lend 2, Kasarnska 17, Lesni trg 10, Obrežna 11, Senska 7, Ratterhofska 3, Lipiška 4, Duhačeva 6, Mocartova 15, Vrtna 13, Urbanijeva 13, Hacklova 3, v Melju je bilo 135 hiš brez zastav, v Magdalenskem predmestju pa so bile zastave tako redke, da so naša zaupniki našli samo 34 zastav. Če bi vse to natančno sešteli, bi se pokazalo, da je bilo z zastavami okrašenih samo ena četrtnina hiš. Mi bi imenoma navedli imena tistih obrtnikov, trgovcev ter gostilničarjev, ki so razobesili zastave, a reveži se nam resno smilijo, ker bi jih ljudstvo spoznalo. — Maribor ne mara vsenemcev in hujšakačev za podaljšanje se danje vojne.

Naši junaki Jugoslovanskemu klubu. Iz bojišča nam pišejo: Zahvaljujemo se neumornemu delovanju Jugoslovanskega kluba v parlamentu v prid vojaštvu ter obenem k velikemu delu za veliko jugoslovansko državo pod žezlom našega cesarja Karla, bodočega kralja jugoslovanske države. Z veseljem gledamo v boljšo bodočnost našega naroda, kajti samo takrat bomo enkrat brez skrbi lahko rekli: Mi smo Jugoslovani, Slovani ene krvi in ene misli, ne pa tako kakor sedaj, ko če od nas kdo zakliče »živijo«, je že veleizdajalec. Mi vojak pa kličemo Nemcem: Pokažite nam samo eno malenkost, da se mi Jugoslovani nismo v sedanjih vojski hrabro držali. Sto in sto let smo bili zvesti habsburško-lorenski dinastiji, zato zahtevamo sedaj z vso odločnostjo svojo lastno državo. Naše geslo je: Pravica vsem malim narodom, — kajti zato se mi bojujemo.

Tedenske novice.

Vojaške duhovniške vesti. Vojni nadkurat č. g. Hubert Rant je imenovan za vojnega superiora 2. razreda. Profesor 2. razreda č. g. Ernest Ter-

stenjak je imenovan za profesorja 1. razreda. Mornariški superior č. g. Ivan Korsič je pomaknjen v 6. činovni razred, mornariški župnik č. g. Anton Jarc pa v 7. činovni razred.

700 letnica sekovške škofije. Dne 22. junija bo minilo 700 let, odkar se je ustanovila sekovska škofija. Potrdil jo je papež Honorij III. l. 1218. Tiste čase je bilo ozemlje sekovške škofije še v velikem obsegu slovensko. Sedanje nemškonacionalno duhovništvo pa je še tisto bore slovenščine, kar jo je bilo v nekaterih obmejnih župnij, izginilo iz cerkve.

Bratovščina N. lj. Gospe presv. Srca pri 88. oo. frančiškanih v Mariboru obhaja dne 31. majnika svoj glavni praznik. Služila se bo velika sv. maša na čast N. lj. Gospe, ki se imenuje »upanje obupajočih in priprošnjica v najtežavnejših zadevah«, za vse ude mariborske bratovščine in njihove zadeve. Udi naj se na ta praznik pripravljajo z devetdnevnicco. Novi udi se vsak čas tudi pismeno sprejemajo.

Himen. Dne 12. maja sta bila v Ribnici n. P. poročena g. dr. Anton Hrovat iz Šmarja pri Jelšah nadzdravnik pri 118 črnovoj. p. p. in gosp. Prima Majcen, učiteljica v Lehnju pri Ribnici. Priče so bili g. dr. Konrad Šmid c. kr. finanč. konc. in c. i. kr. nadporočnik v Cetinju ter g. Ivan Hrovat c. in kr. narednik v Celju. Oba večkrat odlikovana. Novoporočencema pa kličemo: Bilo srečno!

Osebnost. C. kr. višji ravnatelj v deželno-brambovskem ministrstvu v p. dr. Ivan P. Fras se je preselil iz Dunaja k Sv. Trojici v Slov. gor.

Tajništvo »Jugoslovanskega kluba«. Ker je dosedajni tajnik »Jugoslovanskega kluba« g. Joso Kamušič šel k vojakom, je to mesto presto. Prednost bi imeli gg., ki znajo stenografirati in na stroj pisati. Plača po dogovoru. Ponudbe na naslov: Jugoslov. klub, Dunaj, I. Parlament.

Poziv rodoljubnim Slovence in Slovenkam! Nemoi se v svojih oporokah vedno prav prično spominjajo nemškega Schulvereina, Südmarke in enakih nepotrebnih nemških društev. Nedavno umrli svečinski Menhardt je svoje veliko premoženje določil za Schulverein in Südmarko. Kaj pa Slovenci in Slovenke? Ali mi nimamo nobenih narodnih potreb? Se preveč! Slovenska Straža, Tiskovni dom, slovenska šola v Mariboru in še celo kopo dragih društev in zavodov potrebuje gmotne pomoči. Rojaki! Ko pišete oporoke, spominjajte se obmejnih Slovencev, dobočite del svojega premoženja za Slovensko Stražo v Ljubljani, za Tiskovni dom v Mariboru, za slovensko šolo v Mariboru ali za Dijaško kuhinjo.

Za slovensko šolo v Mariboru so nadalje darovali: dr. Pavel Turner v Mariboru 1000 K; nadporočnik Mirko Watzak 20; narednik Viktor Franest 5, četovodja Elija Rebec 5, pionir Franjo Urbanja 2; Franjo Thaler v St. Ilju 20; Evald Vračko, župnik v St. Ilju, 20; Katka Hamer v St. Ilju 2; Julijana Gril, posestnica v Gradišču pri Lučanah, 100; Glavna hranilnica in posojilnica pri Sv. Lenartu 100 K; A. Lichtenegger, poštar v Petrovčah, nabral v veseli družbi v restavraciji v Petrovčah 43 K; dr. L. Štiker v Brežicah 10; poročnik dr. Ferdo Pirnat na bojišču 10; Franc Zacherl, učitelj v Ljutomeru, 10; Reza Ogorevc, Malivrh pr. Brežicah, 20; Stefan Petelinšek v Spitaliču nabral na sedmini Pečelinske vrhove v Gornjih Slemenih 52 K; Franc Berlec v Kandiji 210; Franc Toplak, kaplan v St. Ilju pri Mislinju, 10; Josip Maurič, nadučitelj pri Sv. Trojici, 20; Franc Kramberger, veleposestnik v Gočovi, 50; dva neimenovana pri Sv. Ksaveriju v Savinjski dolini 10 K; Josip Tušak starejši pri Sv. Antonu K 50; Marijana Horvat pri Sv. Lenartu 7 K; U. Hauptman, učitelj v Ribnici, 20; Franc Zdošek, župnik v Sv. Juriju ob Taboru, 20; Rozina Pernat pri Sv. Antonu 10 K; dr. Maks Pregl, zdravnik v Vuzenici, 20; Marija Pahernik, veleposestnica v Vuhredu, 100 K; upravnštvo »Slovenskega Naroda« 305 K; Karel Cimperšek, trgovec v Sevnici, 30; Anton Verbič, trgovec, 20; Karl Zupanc, posestnik mlina, 10; notar Korber v Sevnici 25; neimenovan pri Sv. Andražu 10; gđc. Tilka Kormanova na Kumenu 30; neimenovan 5; desetinik Franjo Miklavc 8; Josip Mlakar na bojišču 10; Julika Goričan v Spodnji Ložnici 10; ing. Franja Pahernik v Vuhredu 100; Agata Aškerc v Rimskih toplicah 10; Ivan Orthaber, poštar v Križevcih, 10; Ivan Kotnik, kaplan pri Sv. Antonu v Slov. gor., 10; Martin Lah, župnik pri Mariji Snežni, 10; Karolina Golob pri Sv. Trojici v Slov. gor. 5; Anica Kren v St. Ilju v Slov. gor. kot del čistega dobička I. jugoslovanske kavarnice ob priliki godovnega slavlja cesarice Zite v St. Ilju v Slov. gor. 50 K; dr. Ferdo Pirnat, poročnik na bojišču, pod geslom »zrno do zrna pogača, kamen do kamna palača« 80 K; neimenovani za zidanje slovenske šole v Mariboru, nabrano v Zagrebu 405 K; Posojilnica v G. Radgoni 100 K. — Prispevke je pošiljati na naslov: Moška podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Mariboru. Šolski odsek.

Občni zbor Dramatičnega društva v Mariboru. Piše se nam: Z velikim zadovoljstvom poročamo danes o tem društvu. Odkrito priznavamo, da nas je postalo ob izbruhu vojne strah, da bo društvo propad-

lo. Vsled nabave krasnih in dragocenih kostumov je zabredlo društvo globoko v dolgove. Vojna pa je preprečila vsako delovanje, ker je zasedla vojaška oblast gledališko dvorano in jo še ima danes. Delavni odborniki so odšli na fronto, kar jih je ostalo doma, so bili zbegani. To je trajalo tri leta. Lansko leto pa je odbor vendarle uvidel, da se nekaj mora storiti, da se društvo reši svojih dolgov po večini pri raznih trgovcih v skupnem znesku 3200 K. Naročil je blagajniku, naj se loti tega nevhvaležnega, a neobhodno potrebnega dela. In po preteku enega leta je v soboto zvečer poročal na obnem zboru, da je društvo brez vsakega dolga, da iAa že celo nad 100 K čistega denarja, razventega pa bogato založeno garderobo. A kako je bilo to mogoče? Blagajnik nam je poročal, da je pobiral darove pri mariborskih rodoljubih, da je pisal na premožnejše Slovence po vsem Štajerju, da se je obrnil na 60 posojilnic s posebnimi prošnjami in da je začel pridobivati redno plačujoče člane, ki jih je danes 120. Občni zbor je čutil takoj, da tiči v teh kratkih podatkih velikanski trud in požrtvovalno delo blagajnikovo. Zato je sklenil enoglasno, da se mu izreče in zabeleži v zapisniku posebna zahvala za njegov trud. Omeniti še moramo blagajnikovo epombo, da je zaradi tega, ker mariborska Posojilnica društva ne terja za dolg, pustil ta dolg neporavnani in je naložil rajši na hranilno knjižico nad K 1000. Ta vest, da je društvo brez dolga in da ima toliko plačujočih članov, je navdala zborovalce z veliko navdušenostjo in z veliko živahnostjo so se razmotrivala vprašanja, kako bi se začelo najuspešnejše delovanje društva. Ker prejšnji predsednik in dolgoletni najmarljivejši izvršujoči član društva gospod upravitelj Boc vsled bolezni ni mogel prevzeti več vodstva društva, ga je izvolil občni zbor enoglasno častnim članom. Za predsednika si je izvolil občni zbor dosedajnega blagajnika profesorja Voglarja in odbor, obstoječ iz najboljših novih moči mariborskega slovenstva.

Dijaški kuhinji v Mariboru so darovali p. n.: Marija Kocuvan, trgovka, Ljutomer, 10 K; Hinko Poračnik, tovarnar, Ruše, 50 K; Asič Maks, petošolec, Maribor, zbirka dijakov, 46 K; Jurgl Blaž, posestnik, Sovna peč, 10 K; Mejač Peter, rudar, Sovna peč, 4 K; Posojilnica v Framu 30 K; Zadravec M., kaplan, Ljutomer, 20 K; Verk Mihael, učitelj, Sv. Križ pri Rogaški Slatini, 20 K; Ivan Vreže, c. kr. profesor, Maribor, 15 K; dr. Urban Lemež, odvetnik, Slov. Bistrica (kazenske poravnave Freše)—Prosenak 10 K, Ozvatič—Mučič 10 K, Braučič—Tumelia 10 K, skupaj 30 K; dr. Florijan Kukovec, odvetnik, Slov. Bistrica (Sif contra Miklovz) 20 K; F. Rabič, veleposestnik, Lembang, 20 K; Volilo + Terezi je Majcen v Mezgovcih (po župnijskem uradu Sv. Tomaž pri Ormožu) 20 K; Franc Hrasitelj, arhidiakon, Konjice, 20 K; Okrajna hranilnica Slovenjgradec 70 K; dr. Anton Majžer, c. kr. profesor, Ivanjci, nabrano v veseli družbi 80 K; Vid Janžekovič, župnik, Svečina, 10 K; Martin Mesko, župnik pri Kapeli, 20 K; dr. Florijan Kukovec, odvetnik, Slov. Bistrica (Holcer contra Rebek) 20 K; Franc Skof, kaplan, Juršinci pri Ptuj, 10 K; Vojsk Anton, organist pri Sv. Lovrencu v Slov. gor., 10 K; dr. Iv. Tomažič, kanonik, Maribor, 10 K; Neimenovani dobrotniki po g. prof. dr. Medvedu 10 K; Franc Korošec, nadžupnik, Sv. Križ pri Rogaški Slatini (mesto vena na grob + g. dr. Mlakarja) 50 K. — Vsem c. gospodom dobrotnikom iskrena hvala — Profesor M. Pirc, Maribor, Wildenrainergasse št. 16, tačasni blagajnik.

Zmaga slovenskih konjerejev. Pri premiranju triletnih dirkačev na Dunaju so tri kobile ljutomerskega okraja dobile prvo drugo in tretje darilo. Vsi trije kmetski posestniki kobil so odnesli 9000 kron daril. Dunajski tekmovalci so propadli.

Vjetniki, ki so se vrnili iz ruskega vjetništva, dobijo plačane vojaške pristojbine za ves čas vjetništva. Odštejejo se jim zneski, katere je kdo mogoče dobil v vjetništvu ali pa pri kakem konzulatu. Zglasiti se morajo vrnivši se vjetniki pri svojem kadru.

Kako je v Rusiji. Iz laškega okraja nam piše vojak, ki se je vrnil iz ruskega vjetništva: Pisec teh vrstic sem se nahajal v saratovski guberniji ob eni največjih evropskih rek — Volgi. Kraji ob Volgi so pač žitnica v pravem pomenu besede. Obdelovanje polja se vrši večinoma s stroji, a glavni pridelek je rž. Lansko leto je posebno pritiskala suša. Prebivalstvo v tej guberniji je šlo ob priliki revolucije v mesecu novembru lanskega leta večinoma za stranko boljševikov ter je tudi šlo v prvi vrsti po boljševiškem programu uničenje veleposestev in dvorov. Pri čelitvi dvorov, živine in drugega inventarja je prišlo večkrat do večjih preprirov med prebivalci raznih vasi. Posledica je ta, da hoče biti vsaka vas neodvisna država. Kar se tiče položaja naših vojnih vjetnikov, je pa tudi tam med njimi velik razloček. V žitno-rodnih krajih je še vsega zadosti. Kdor ima denar, si lahko kupi potrebnih reči. So pa n. pr. v Rusiji tudi taki kraji, kjer vlada v zadevi živčja ravnataka ali pa še večja mizerija, kakor pri nas v Avstriji. Sicer pa mislim, da se v kratkem času vzdignejo vsi vojni vjetniki iz Rusije in se vrnejo v domovino. Kdor ne bo mogel po železnici, bo šel pa peš. Saj tako so že pozimi govorili. Vsakdo si želi v svojo domovino.

Oddaja tobačne trafike. Okrajno finančno ravnanje v Mariboru naznanja, da je razpisana oddaja tobačne trafike v Trbovljah 7. Natančnejše pogoje je dobiti na okrajnem finančnem ravnanstvu v Mariboru in v občinski pisarni v Trbovljah. Prošnje do 29. maja.

Dvojni umor pri rekviziciji. »Narodni listy« poročajo, da je minuli teden v občini Ch. na Češkem pri rekviriranju žita nek kmet ubil mladega uradnika iz okr. glavarstva. Navzoči orožnik pa je nato takoj z bajonetom prebodel kmeta, da se je isti mrtev zgrudil na tla.

Gospodarske novice.

Popisovanje zemljišč, ki se bo prihodnje dni pričelo, bo letos še bolj zamotano kot lansko leto. Glavno je, da ljudje pravilno napovejo, koliko zemljišča imajo obdelanega ter obsejanega s temi ali onimi sadeži. Popisovalni komisariji in žetvene komisije morajo vse dobro pripraviti, da se bo popisovanje vršilo v redu. Parcelni zapisniki bodo glavna podlaga za popisovanje. Ker so pa ti zapisniki pomanjkljivi (mnoge njive so v tem zapisniku označene večje kot so v resnici), je najbolje, da si vsak posestnik, oziroma najemnik vsaj približno sam izmeri svoje njive, in sicer ločeno, koliko meri vsak del, ki je posejan z drugim sadežem. Najbolje bi bilo, da bi popisovalni komisariji v vsaki občini najprvo sklicali občane in jih poučili o popisovanju. Popisovanje se letos ne vrši od njive do njive, temveč v občinski ali kaki drugi hiši. Vsak posestnik ali najemnik bo moral sam vse natanko napovedati. Vse popisovanje bi moralo biti zgotovljeno do 15. junija.

Nov način oddaje žita. Ker je že vnaprej razvidno, da letošnje popisovanje zemljišč ne bo prava podlaga za določitev, koliko je treba oddati pridelkov se vršijo pogajanja med vlado in poljedelskimi korporacijami, glede novega načina oddaje žita, in sicer na podlagi naprej določene kvote. Mariborski okraj bi moral oddati približno 20 vagonov žita.

Prostovoljna oddaja žita. Mariborsko okrajno glavarstvo gre pri sedanjih oddajah žita ljudem na roko in ne bo odredilo prisilne rekvizicije, če bodo občine, oziroma posestniki pokazali dobro voljo. Če se je n. pr. kaki občini predpisalo očitno preveliko množino žita za oddajo, naj skuša županstvo spraviti skupaj vsaj del te kvote in naj poroča glavarstvu o stanju oddaje. Posestniki, ki bodo prostovoljno oddali do 31. maja zahtevane zaloge, so oproščeni vsake prisilne rekvizicije, nasprotno pa se bo pri posestnikih, ki nočejo prostovoljno oddati, takoj po 1. juniju rekviriralo z vojaško silo in se jim bo za odvzeto blago plačalo polovico manj. Torej se bo rekvizicija vršila samo pri tistih, ki nočejo oddati, pri vseh drugih pa ne.

Sladkor za vkuhanje. Urad za ljudsko prehrano je odredil, da se bo meseca julija za vsako sladkorno karto dobilo dvojno količino sladkorja, t. j. na kmetih namesto pol kg za osebo 1 kg, v mestih pa namesto $\frac{3}{4}$ kg $1\frac{1}{2}$ kg. Ta sladkor je namenjen za vkuhanje sadja.

Kaj je s sladkorjem? Od Sv. Antona v Slov. gor. se nam piše: V sosednjih župnijah: pri Sv. Benediktu, pri Sv. Trojici, pri Sv. Lenartu so že zdavnaj dobili sladkor za mesec april, le a nam ga ni in trgovca nič ne veta zanj, čeravno se je bralo v »Straži«, da sta ga dobila oba, vsak po 400 kg. Ob raznih rekvizicijah se nas gospodje pri zeleni mizi še prevroče spominjajo, kadar bi morali kaj dobiti, smo pa pozabljeni popolnoma. Ali naj res rabimo — karte namesto sladkorja? Dajte nam kar nam gre po postaviti!

Karte za sukanec na Ogrskem. Na Ogrskem so ubeljali tudi karte za sukanec. Za sedaj dobi po uradno določenih cenah vsako gospodarstvo po 1 vretnice belega in črnega sukanca.

Dopisi.

Maribor. Cena mleku se je s 15. majem zvišala pri litru od 50 na 60 v. — Kadilec naj te dni izpolni tobačne izkaznice in jih izroči trafiki, kjer dobijo tobačne izdelke.

Maribor. V torek, dne 14. maja, je umrl poštni adjunkt Ludovik Sladek, star 38 let.

Verželj pri Ljutomeru. Na binkoštni ponedeljek, dne 20. t. m., bo v Marijanišču praznik Marije Pomocnice in obenem shod za salezijansko sotrudištvo. Ob ugodnem vremenu bo govor in peta sv. maša z blagoslovom ob pol 11. uri (po novem času) zunaj na prostem.

Ljutomer. Kakor slišimo, se bo vršil meseca junija v Ljutomeru velik jugoslovanski tabor. Spo-

minjamo pri tej priliki na slaven slovenski tabor, katerega so Ljutomerčani kot prvi uprizorili leta 1868 in katerega se je udeležilo, kakor piše dr. Vošnjak v svojih »Spominih«, nad 7000 ljudi. Kakor njihovi pradedi, tako hočejo tudi tokrat Nuropoljci pred vsem svetom povdarjati svojo zahtevo za samoodločbo — za Jugoslavijo.

Slov. Bistrica. Tukaj se sprejme s 1. junijem pomožna šolska služkinja na okoliški šoli. — Po nudi sprejema tačasni vodja deželne sole. Plača po dogovoru.

Rače. Dne 19. in 20. maja se priredi igra z godbo in petjem v gostilni Planine »Cigani.« Igra se vrši v nedeljo od 4. do 7. ure v ponedeljek, pa od 6. do 9. ure.

Poljčane. Zavedni Slovenci poljčanske župnije! V nedeljo, dne 26. t. m. polnoštevilno na shod našega poslanca Pišeka v Studenice! Treba nam je političnega poduka in navdušenja za jugoslovansko našo stvar.

Trbovlje. Stavbinska zadruga »Lastni dom« v Trbovljah sklicuje svoj VIII. občni zbor v nedeljo, dne 26. maja ob 3. uri popoldan v prostorih Društvenega doma.

V Trbovlje! Veliki manifestacijski shod

se vrši dne 19. maja, na Binkoštno nedeljo popoldne ob 2. v Trbovljah v prostorih Martina Pust (pri Špancu). Govorili bodo: Dr. Benkovič, dr. Ravnihar, dr. Korošec, dr. Kramer.

Za jugoslovansko idejo vsi na shod!

Iz avstrijskega poročila.

Dunaj, 16. maja.
Med Brento in Piavo je bilo več italijanskih poizvedovalnih poskusov odbitih. Na gorah Asolone in Pertica je prišlo do bojov iz bližine.

Iz nemškega poročila.

Berlin, 16. maja.
Hudi infanterijski boji severno od gore Kemmel, artilerijski boji na obeh straneh kanala La Basse in med rekama Somme in Avre. Na ostalem delu fronte nobenih važnejših dogodkov.

Cesar in cesarica v Zofiji in Carigradu.

Dne 16. maja sta odpotovala cesar Karl in cesarica Zita v Zofijo in Carigrad, da obiščeta bolgarskega kralja in turškega sultana. Cesarstvo dvojico spremlja zunanji minister grof Burian, naš trgovski minister baron Wieser, ogrski kraljevski minister grof Zichy ter načelnik generalnega štaba baron Arz.

Slavje v Pragi.

Petdesetletnica narodnega divadla v Pragi, ki se je vršila dne 16. maja, je nad vse impozantna. Navzoči so bili zastopniki vseh avstrijskih Slovanov. Posebno številno so bili zastopani Jugoslovani pod vodstvom poslanca Pogačnika in župana Tavčarja. Med Jugoslovani je veliko število odličnih Hrvatov in ženstva. Tudi Italijani (17 dam in gospodov) se udeležujejo češkega slavja. Slavnostne govore so imeli: dr. Kramář in dva pisatelja.

Angleži o zvezi med Avstrijo in Nemčijo.

Angleški listi »Daily Mail«, »Times« in »Daily Chronicle« pišejo o sestanku v nemškem glavnem stanu, da igra Avstro-Ogrska sedaj sploh samo podrejeno ulogo. Nemška visoka politika in vojna sila se neprestano trudita, da bi Avstro-Ogrsko popolnoma podredili Nemčiji.

Listnica uredništva.

Vojnik: Podpis nečitljiv, vsled tega ne moremo objaviti. — Sv. Križ pri Rogasški Slatini, Središče: Pride prihodnjič. Le večkrat kaj takega. Jugoslovanski pozdrav. — Trbovlje: Za današnjo številko prepozno. Pride prihodnjič.

Poljski topničarski polk št. 128 v Mariboru

išče žensko pisarniško moč, ki je večja obeh deželnih jezikov za samostojno delo v pododdelkovi pisarni. Predstaviti se je treba osebno v topničarski vojašnici, I. nadstropje, soba št. 30 od 1 — 2 ure popoldne.

Lepo stanovanje

3. sobami za stalno obitelj se odda s. 1. julijem. Pojasnila se dobi Wildenrenergasse št. 6., I. nadstr., Maribor.

Zahvala.

Prisrčno zahvalo izrekamo vsem, ki so se udeležili pogreba našega blagega brata, svaka in strica, veleč. gospoda

Franca Kosél,

župnika v Ločah.

Posebno se zahvaljujemo mnogoštevilni preč. duhovščini, predvsem milostl. g. arhidijakonu Francu Hrastelj za vodstvo pogreba in ganljive poslovilne besede. Zahvaljujemo se nadalje g. vodji c. kr. okrajnega glavarstva v Konjicah dr. pl. Hohl, slavnemu učiteljstvu, Marijini in križevski družbi za obilno cvetje, pevskemu zboru in sploh vsem udeležencem iz domače in sosednjih župnij.

Slov. Bistrica—Loče, 15. maja 1918.

Žalujoči sorodniki.

Dopisi.

(Daije.)

Studenci pri Mariboru. Naše Slovensko katoliško izobraževalno društvo se je v zadnji odborovi seji soglasno izjavilo za jugoslovansko deklaracijo. Odbor je napravil važne sklepe za plodno delovanje društva. Vsak odbornik se je zavezal, da bo do prihodnje seje pridno nabiral nove ude. Opozarjamo Slovence in Slovenke v Studencih, pri Sv. Madaleni, v Mariboru in sosednjih krajih, da pridno pristopajo k društvu. Odbor bo skrbel, da bodo v društveni sobi na razpolago udom večkrat v tednu slovenski listi. Pomnožila se bo tudi knjižnica. Društveni prostori se nahajajo v Šusteričevi ulici števil. 2 in so odprti sedaj vsako nedeljo od 10. do 12. ure predpoldne.

Sv. Peter niže Maribora. Kakor smo svoj čas poročali, je bil pogrešan od dne 10. februarja 1918 pri gostilni Bruderman v Melniku Andrej Kaloh vojak 47. pešpolka Pretepači so ga baje vrgli v Dravo. Našli so ga pri Sv. Janžu na Dravskem polju šele dne 29. marca. Pogreb je bil dne 2. aprila. Kaloh zapušča ženo in tri majhne otročiče. Bil je star 38 let. Vojno je srečno prestal; tam ga ni zadela smrt, ko so sovražne krogle švigale okoli njega, a tukaj doma je storil grozno smrt. Dne 19. aprila je bila komisija in so ga izkopali iz groba, so ga ogledali kaj in kako se je storilo z njim. Potem so ga zopet položili nazaj v grob. Navzoča je tudi bila njegova žena. Dosedaj še ni jasno, kako se je zgodil ves slučaj.

Gornja Voličina v Slov. gor. Dne 8. maja smo spremili k večnemu počitku občespoštovanega gospodarja Karola Lubec. Dolgo je bolehal in veliko trpel, a trpel je udano v božjo voljo. Rajni je bil mož spoštovanja vreden, globokoveren katoličan kakor vsa njegova družina, pa tudi zaveden slovenski mož. Bil je dolgoleten bralec »Straže« in »Gospodarja«. Dobri katoliški časopisi so sploh prijatelji spoštovane Lubečove hiše. Ostalim naše najglobokejše sožalje, blagemu pokojniku pa svetila večna luč!

Ciglence pri Vurbergu. Vedno in vedno zahtevajo od kmeta krmo, slamo in razna živila, a dajo za to pa samo napitnino. Ali pa tudi popolnoma nič. Vozil sem dne 4. oktobra 1917 za tri posestnike slamo in krmo, skupaj 400 kg, in do sedaj še ni oblast plačala nič. Ni nobeno čudo, če kmetje potem z nevoljo dajejo razne zahtevane reči.

Sv. Anton v Slov. gor. Umrla je tukaj po trimesečni mučni bolezni previdena s sv. zakramenti, 74letna Terezija Kegl, bivša posestnica in mažižupanja v Coetincih. Rajna je bila doma iz znane hiše Rojko-Klemenčič v Čagoni. N. p. v m.!

Zamarkova. Za Rdeči križ ste nabrali gđe. Lizika Fras in Amalija Pavalec v gostilni Julijane Fras 40 K pri majniški veselici. Vsem darovalcem iskrena zahvala!

Ljutomer. Binkoštni prazniki bodo pri nas mladinski dnevi. Pride organizator slovenske mladine, vlč. g. dr. Hohnjec in bo imel na binkošti dopolne pridigo za fante, binkoštni pondeljek do poldne pa pridigo za dekleta. Pondeljek popoldne bo pa mladinsko zborovanje s petjem, deklamacijami, govori — glavni govor ima g. dr. Hohnjec — in prizorom »Pod našim praporom.« Tudi zavedna mladina iz sosednih župnij je prijazno vabljena!

Zbigoveci pri Radgoni. Dne 7. maja zvečer smo imeli točo, ki je povzročila precej škode. Posebno škodo je napravilo na vinogradih, ki zelenijo prav lepo v obilnem grozdju. Kuge, lakote in hudega vremena reši nas, o Gospod!

Sv. Trojica v Haložah. Dne 26. maja, t. j. na trojičko nedeljo, je tukaj posebna slovesnost. Dekliška Marijina družba si je umislila društveno bandero, katero bode ta dan slovesno blagoslovljeno. Prišel bo slavni in mnogočastiti organizator slovenske mladine g. dr. Josip Hohnjec iz Maribora, kateri je tukaj ustanovil Marijino družbo in bo tudi blagoslovil njej bandero.

Iz ptujskega okraja. Dandanes pač res kmetski ljudje že ne vemo, ali nas gosposka draži ali ima za norca. Med tem, ko so nam rekvirirali in nam vzeli zadnjo betvo slame, ki jo je naša živina po zimi pristradala, pa nam nemškutarski ptujski okrajni zastop ponuja ogrska slamo na prodaj. Ta baje ogrska slama stane samo 45 K za 100 kg, med tem ko so nam našo plačali po 11 K. Zemlja odpri se, požeri nemškutarje! Pridi Jugoslavija! Živela Jugoslavija, ki nam jo naš Jugoslovanski klub in naš mili cesar Karel dal!

Dornova pri Ptuj. V naši vasi imamo tri gostilne. Plesalo se je ves postni čas. Šolski otroci so posedali v spremstvu svojih staršev po gostilnah do polnoči in še dalje, pa tudi plesali so pred očmi svojih staršev! To je vzgoja mladine! Godlo in plesalo se je na veliki petek celi dan, plesalo do rane maše na Velikonoč. V belem tednu so po polnoči zaklali ne-

ko žensko. Tudi sedaj je še vedno tako veselo, da od tega nimao ničesar dobrega pričakovati. Vprašamo, ali ne more napraviti oblast nekoliko reda tukaj v Dornovi?

Studence pri Poljčanah. V nedeljo, dne 26. t. m., se vrši po rani službi božji v Studencih veliki shod. Govori poslanec Fra. C. Pišek o sedanem političnem položaju, nadrevizor Vladimir Pušenjak pa o gospodarskih zadevah. Slovenci iz Dravinjske doline vsi na shod! Posebno župnije Studence, Makole in Poljčane naj bodo mnogobrojno zastopane na zborovanju!

Sv. Venčesl pri Slov. Bistrici. Tukaj je na jetiki umrla dne 6. maja, previdena s sv. zakramenti za umirajoče, hčerka tukajšnjega nadučitelja gospo. Elica Povh, gojenka III. letnika zavoda č. šolskih sester v Mariboru. Pogreb se je vršil dne 8. t. m., ob obilni udeležbi na domače pokopališče. Sprevod je vodil domači vlč. g. župnik Gregorc ob asistenci vlč. g. dr. Lukmana in slovenjebistriškega kaplana č. g. Gorogranca. Rajni Eliči svetila večna luč, ostalim pa naše odkrito sožalje!

Staritrg pri Slovenjgradu. Ko sem pred par dnevi šla v Slovenjgradu mimo neke trgovine, opazim pri izloženem oknu gručo otrok, ki so se prav poredno smejali. Radovedna, kaj da je, pogledam tudi jaz in kaj vldim? Na šipo je bil prilepljen list nekega nemškega časnika, na kojem je bila naslikana spakodrana slika, predstavljajoča nemško-namišljeni pretek v St. Janžu. G. dr. Korošec sedi na kozlu in g. dr. Verstovšek na volu, seveda oba grdo spakodrana. Nač njunima glavama pa sta g. dr. Trščenjak, držeč se za glavo in premišljujoč, ali naj zaključišhod ali ne in njegova soproga, ki vse to opazuje z daljnogledom. Ne bom slike še nadalje opisoval, saj mnogim je že itak znana, sicer pa je tudi ni vredno opisati. Pripomnim le, da se je trgovec, ki daje v izlozbo take reči, obogatel od Slovencev, ne pa od pešice Nemcev in nemčurjev. Seveda, kadar se Nemci od Slovencev obogatijo, tedaj postanejo ošabni in predrzni. Radovedna sem le, kaj bi počeli Nemci, če bi kaj sličnega storil slovenski trgovec? Da bi mu pobili okna, to je enkrat gotovo. Toda Slovenci smo pre pametni, da bi se zmenili za njilova zasmehovanja. Naj nas le smešijo, to nas nič ne straši, še nasproti: to nas le še bolj podžiga in navdušuje za našo sveto in pravično stvar. Pride dan, ko bodo ti gospodje tuji, ki nas in naše gg. poslance sramotijo in zasmehujejo, povežali cule in odšli, odkoder so prišli. Mi Slovenci, ki smo le preveč občutili njih gospodstvo, že od daleč pozdravljamo ta dan. Pozdravljamo tebe, osvoboditeljca naša, Jugoslavija!

Sv. Vid pri Planini. Dne 4. aprila smo spremili v prezgodnji grob pridno deklico Karolino Praunzeis, hčerko občespoštovanega Franca Praunzeis, posestnika v Doropolju pri Planini. Neusmiljena morilka jetika, ji je pretrgala nit življenja v cvetu mladosti v starosti 16. let.

Slovenci, Slovenke, darujte za Tiskovni dom!

Slovenska šola v Mariboru. Ves slovenski narod, v zaledju in na fronti, je slišal z velikim zadoščenjem sklep živahno delavnih mariborskih Slovencev, da izvajajo iz ideje narodnega zedinjenja praktične posledice, da so ustanovili poseben šolski odsek, ki obstaja iz zastopnikov obeh političnih strank, tedaj nekaj krajevni narodni svet, ki razvija svojo delavnost v eni smeri, da ustanovi v najkrajšem času v Mariboru slovensko šolo. Slovenci smo tako zrel narod, kakor jih je v naših razmerah malo. To opažamo posebno zdaj, ko prihajajo iz vseh okrajev slovenske zemlje, iz vseh stanov darila za to šolo. S posebnim veseljem beležimo, da prihajajo darila tudi od naših mož in fantov na fronti. Nekateri so celo prevzeli težavno nalogo, da nabirajo med tovariši za našo šolo. Tako ne branijo samo domovine proti zunanemu sovražniku, temveč pomagajo tudi utrjevati naše pozicije proti domačemu nasprotniku. Vsi izražajo svoje zadoščenje, da so tako temeljito prenehala vsa nasprotstva, ki so nas prej doma ločila. S srčno ljubeznijo se spominjajo ti junaki naše mladine. Tako piše med drugim eden izmed teh vrlih nabiralcev: »Tebi, zlata mladina, naš up in naša nada, darujemo te krone. Vedi, da vojak, dasi stoji v jeklenomrzlih poljubih, misli na-te!« Ker pa ne smemo podcenjevati našega nasprotnika, zato moramo v teh rednih časih potrojiti svoj trud in svojo požrtvovalnost!

Delovanje usmiljenih bratov v Zalecu. Ko se je leta 1911 sprožila misel, da bi usmiljeni bratje zidali bolnišnico na Slov. Štajerskem, se je poskusilo na več krajih Savinjske doline dobiti za ta namen najpripravljeni prostor. Spomladaj leta 1912 se je končno določilo, da se zida bolnišnica blizu trga Zalec. Vodstvo usmiljenih bratov je takoj razposlalo nabiralne pole po celem Slov. Štajerskem, da razvidi, na kakšno pomoč sme računati pri tem delu človekoljubnega zavoda od strani slovenskoštajerskega prebivalstva. Ko so bile nabiralne pole koncem leta 1913 zbrane, je znašala obljubljená svota okroglo K

160.000. Nameravana stavba bi bila stala 400.000 K. Vodstvo usmiljenih bratov v Gradcu je bilo v največji zadregi, kaj naj stori. Opustiti blagi namen, ni kazalo; saj so vendar povsod z veseljem pozdravljali misel o novi bolnišnici, četudi obljubljena svota se bi mogla pokriti teh velikih stroškov. Leta 1914 je pa izbruhnila vojna. V svetovnem viharju so mnogi pozabili na bolnišnico, a pozabilo ni na njo vodstvo usmiljenih bratov katero je še sedaj bolj nego prej hotelo uresničiti lepo misel, zakaj dolgotrajna vojna je pokazala krvavo potrebo nove samaritanske bolnišnice, katera bi naj za prvi čas bila namenjena v vojni pohabljenim vojakom-invalidom. Da je pa bilo mogoče resno misliti na uspeh, pripomogla sta biaga zakonska Franc in Terezija Nidorfer, veleposestnika v Vrbjih pri Zalecu. Ta dva dolgoletna in velika dobrotnika usmiljenih bratov prepustila sta svoje posestvo vodstvu usmiljenih bratov z namenom, da se postavi ondi zavod za invalidne vojake. Pripravljala dela za novo človekoljubno podjetje so se že začela na dan Žalostne Matere božje, dne 30. marca l. 1917. Zavod je že odobrila cerkvena in svetna oblast in premil. knezsko-lavantinski so obljubili veliko svoto v ta namen ter obenim dovolili, da se že od 23. majnika 1917 sme služiti sv. maša za vse dobrotnike nameravanega zavoda v kapelici, katera se je naredila v Nidorferjevi hiši. Preč. g. Josip Jurčič, vpo-kojeni bivši dekan v Vuzenici, je prevzel začasno to službo. Vodstvo usmiljenih bratov se obrača tem potom do vseh svojih dobrotnikov z upapolno prošnjo in s prepričanjem, da bodo vsi tisti, ki so obljubili lepe svote za stavbo poprej nameravane bolnišnice, da bodo tudi sedaj darovali za stavbo zavoda za invalide vojake z imenom »Penzionat«, katerega hočejo usmiljeni bratje postaviti tako, da se spremeni zavod pozneje v bolnišnico, kakršna je bila od začetka namenjena. Ako pa kateri dobrotnik, ki je že daroval obljubljeni znesek za bolnišnico, katera se v prvotnem namenu sedaj še ne bo odprla, ker je hiša za invalide sedaj veliko nujnejše potrebna, s tem namenom ni zadovoljen, lahko zahteva poslani znesek od vodstva usmiljenih bratov nazaj in sicer tekom 3 mesecev. Če se v tem času ne zglaši, je znamenje, da daruje že dano svoto za invalidno hišo »Penzionat.« Vodstvo usmiljenih bratov prosi vse svoje dosedanje in nove dobrotnike, naj blagovolijo poslati prispevke za nameravano stavbo na: Vodstvo usmiljenih bratov za stavbo bolnišnice, Zalec. Za vsak poslani dar, domu na altar, se bo vodstvo pisмено zahvalilo, kar bo služilo tudi kot potrdilo.

Cirilova Tiskarna v Mariboru vljudno naznanja vsem cenjenim odjemalcem, da je prisiljena od **zdaj naprej** pošiljati naročeno blago »priporočeno«, radi česar se bodo reči seveda podražile za 25. vin. Izgubi se namreč zdaj na pošti silno veliko pošiljatev, da celih velikih zavojev, česar seveda pošta ne povrne. Zato prosimo, da cenj. odjemalci kolikor mogoče naročijo več reči skupaj da se ne izda preveč za nepotrebne poštnine.

Molitveniki za birmance. Botri najrajši kupijo birmancu lep molitvenik za spomin. Prav je tako. Pa kje ga dobiti in kakšen naj bo? Kakor vsega, primanjkuje letos tudi molitvenikov, ker knjigovezi skoraj nič več ne delajo radi pomanjkanja materiala. Radi tega nekaterih molitvenikov ni več dobiti. **Tiskarna sv. Cirila v Mariboru** še ima v zalogi in toplo priporoča nekaj sledečih prav primernih **molitvenikov za birmance** v različnih vezavah, vse z **zlato obrezo s poštnino vred** po poleg stoječih cenah:

Marija Kraljica vseh svetnikov po K 3:10; 3:30; 4:10.
Marija varhinja nedolžnosti po K 2:90; 3:10; 4:—; 5:50.

Rajski glasovi po K 2:90; 3:30; 3:80; 4:20.
Češčena si Marija po K 1:90; 2:90; 3:10; 3:40.
Skrbi za dušo po K 2:90; 3:10; 4:10; 4:20.

Duhovno veselje po K 3:—; 4:—; 4:30; 4:70; 4:90; 6:40; 6:80.

Jezus prijatelj otrok po K 2:90; 3:60; 3:80; 6:60.
Angelj varih po K 1:80; 2:20.

Kvišku srca po K 2:50; 3:—.
V nebesa hočem (za male birmance) po K 1:70; 1:90.

Bogumila po K 3:90; 4:90.

Sv. Alojzij zaščitnik mladine po K 4:20; 5:60; 6:40.

Brez poštnine stanejo navedene knjige 40 vin. manj. Za **birmance** najbolj priporočamo »Duhovno veselje«, ali kakor se tudi imenuje: Pridi sv. Duh, ker obsega ravno nauk o sv. Duhu in razne pobožnostik Bogu sv. Duhu. Jako dober je tudi molitvenik; Sv. Alojzij, (za fante in dekleta) in Bogumila, (za večje deklice).

Naročili smo od navedenih knjig tudi boljše, dražje vezave, a še dozdej sploh **nismo nič** dobili. Ako dobimo, jih še objavimo.

Ti molitveniki se lahko naročijo pri **Tiskarni sv. Cirila v Mariboru**. Doposlali se bodo priporočeno.

VABILO

na

občni zbor

OKRAJNE POSOJILNICE v LJUTOMERU

ki se bode vršil
v soboto dne 25. majnika t. l. ob 8. uri dopoldne
v posojilnični pisarni v Ljutomeru.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelnštva.
2. Poročilo nadzorništva o računu za l. 1917. in odobrenje istega.
3. Izločitev udov.
4. Slučajni predlogi.

V Ljutomeru, dne 12. majnika 1918.

Ludovik Babnik.
načelnik.

96

Naznanilo.

Na zasebnem učnem zavodu Legata v Mariboru ob Dravi, se pričnejo s 1. junijem t. l. novi tečaji za stenografijo, strojepisje, pravopisje v zvezi s trgovsko korespondenco, za računanje v zvezi s knjigovodstvom, lepopisjem, slovenskim in nemškim jezikom. Tečaj traja 4 mesece. Načrti brezplačno, Maribor, Viktringhof-ova ul. 16., I. nadstr. 94

Kot začetnik

se toplo priporočam preč. duhovščini in cerkvenim predstojništvom za vse v mojo stroko spadajoče delo:

Miloš Hohnjec,
kipar in zlatar v Celju,
Gaberje 18 (pri domobranski voj.)

Knjigarna, umetnine in muzikalije.

Goričar & Leskovšek

Celje

trgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami na debelo in drobno, priporočam: trgovcem in preprodajalcem velikansko izbera dopisnic **XX** po raznih cenah. **XX** Za gestilničarje: Papirnat servijete vsled novih predpisov namestnje v Gradcu po zelo nizkih cenah.

Vsak trgovec naj čita!

Kdor je enkrat poskusil mojo barvo za obleko „International“ se je prepričal, da je edino ta barva pristna in zagamčeno dobra. Vsak se lahko osebno prepriča, kako jo vsi dosednji naročniki hvalijo. Vsak zavojček ima navodilo.

100 zavojčkov stane K 50.—, 500 zav. po 45.— K za 100 zav., 1000 zav. po 40.— K za 100 zav.

Prosto poštnine.

Zahtevajte cenik drugih predmetov.

90

Se priporoča

Rudolf Cotič, Vrhnika.

NADOMESTILO MILA

za pranje perila, izborna peneče in prekaša vse doslej v prometu se nabavljajo izdelke. 1 Zavoj t. j. 5 kg K 12.—, 1 zavoj z 10 kg K 23.— Preprodajalci določijo popust pri naročbi celega zaboja z 50 kg. Belo mineralno milo za čiščenje rok in finejšega perila, 1 zavoj 32 kosov K 14.—, Nadomestek za toaletno milo v raznih barvah, lepo dišeč, 1 zavoj 32 kosov K 18.—, Toaletno milo s finim vonjem, roza barve, 1 zavoj 24 vel. kosov K 18.—, Razpošilja po povzetju. Pri večjem naročilu naj se pošlje polovica zneska naprej. Najmanj se more naročiti en zavoj vsake vrste. Izvozno podjetje M. Jünker v Zagrebu št. 36, Petrinjska ulica 3., III., telefon 23-27.

Iščem sobo v mirni hiši, najraje blizu topničarske vojašnice. Ponudbe: Štabni podčastnik upravnštvo Straže. 97

Na prodaj

je umivalna miza, nočna mizica in raznovrstno hišne orodje. Maribor, Nagysstrasse 10, 3. nadstr.

Bluzo in krilo

za birmanke prodam za 50 kilogramov krompirja. Odda se v Triesterstrasse 11. 99

XXXXXXXXXXXX

OTROČJI VOZIČEK

dobro ohranjen, se proda. Maribor. Stolni trg 12. 95

XXXXXXXXXXXX

Edina štajerska steklarska narodna trgovina

Na debelo!

Na drobno!

FRANC STRUPI ::: CELJE

Graška cesta

priporočam po najnižjih cenah svojo bogato zalogo steklene in celanastice posode, svetilk, ogledal, vsakovrstnih šip in okvirjev za vodo. — Prevzetje vseh steklarskih del pri cerkvah in stavbah.

Najsolidnejša in točna postrežba.

Ustanovljeno l. 1893.

Ustanovljeno l. 1893.

Vzajemno podporno društvo

v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Devoljuje članom posojila proti poročitvu, zastavi življenjskih polic, posestev, vrednostnih papirjev ali zeznambi na službene prejemke.

Vračajo se posojila v 7 1/2, 15 ali 22 1/2 letih v od- sekah ali pa v poljubnih dogovorjenih obrokih.

Kdor želi posojilo, naj se obrne na pisarno v Ljubljani, Kongresni trg št. 19, ki daje vsa potrebna pojasnila.

Zadruga sprejema tudi hranilne vloge in jih obrestuje po 4 1/2 %.

Društveno lastno premoženje znaša koncem leta 1915 519.848.40 kron. Deležnikov je bilo koncem leta 1915 1924 s 15.615 deleži, ki reprezentuje jamstveno glavnice za 6.089.850 kron.

Apno in cement se bo v kratkem prodajalo na postaji v Pesnici in se naj naroča v trgovini Birgma- jerja v Mariboru, Tegetthofstr. 77, bodi si na drobno ali pa v celih vagonih.

Varuhinja starejša, zanesljiva in poštena, vajena otrok, se sprejme- takoj k dvema deklicama v dobro hišo. Kje pove upravnštvo „Stra- že“. 76

Na prodaj

je v Gradcu nekaj dobro se obre- stujočih hiš. Cena do 150.000 K. Ponudbe pod: „Prilika“ na uređ- ništvo lista. 89

V trgovino

mešanega blaga se sprejme prid- na, močna 14 let stara deklica vešča slovenskega in nemškega jezika. Ponudbe na upravnštvo tega lista pod „Marljivost 1495.“

Kislo vodo

in vino

razpošilja

A. Oset, p. Guštanj,
Koroško. 70

XXXXXXXXXXXX

BARVE

za barvanje volnenega, svilenega in platnenega blaga se dobijo sledeče: črna, siva, modra, zelena, rdeča, rjava in lila v zavitkih po 60 vin. v trgovini

Karl Loibner

pri „zvoncu“, Celje.

Vsak si lahko barva obleko in platno sam!

Za eno žensko obleko je treba najmanj 7 zavitkov barve

Za eno žensko bluzo " " 3 " "

Za eden predpasnik " " 2 " "

Izvršujejo se tudi poštna naročila! 490

Vsakemu naročilu se priloži slovensko navodilo.

»Muzej«

Slovenskega zgodovinskega društva, Maribor, Koroška cesta št. 10. Darujte zanj vse zgodovinsko važne predmete, osobito vojne spomine.

Žveplo

za sode 1 kg 36 K razpošilja po

poštnem povzetju A. F. Krepek.

Maribor, Bismark-ova ulica št. 19. 87

„Panorama-International“

Maribor, Grajski trg št. 3, sraven gostilno „k žrnemu orlu“ se priporoča za obilen obisk. Odprto cel dan. Vstopnina 30 v. stroci 20 v. Predstava traja 25 minut. Vojni dogodki iz vseh bojišč, pokrajine vseh dežel celega sveta v naravnih velikosti, slikovite in re- znične. Za malo denarja in malo izgubo časa se vidi mnogo zanimi- vosti celega sveta. Kdor si enkrat ogleda „Panorama“, pride ne- ker se vedno nove predstave.

Cvetje

iz vrtov sv. Frančiška

(glasilo III. reda) izhaja v Kamniku na Kranjskem in stane za celo leto 3 K.